Контрольный экземпляр

КХОАНА—СОВЕТСКИ КЕПАЙОАЗОН ДИ

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 4 май, 1976 шу. • № 55 (5282). • Мах 2 кеп.

«Кепайоазоно низ болаш влияни ю мехка дерригача вахара»

Л. И. БРЕЖНЕВ.

В. И. ЛЕНИН 1918 шера октябре Кремлерча балха хаби нете. П. ОЦУГА сурт (ИМЛа архив). ТАСС фотохроника.

5 май—советски наьха цIей

5 мае вай халкъо белгалдоаккх традиционни цIей — кепайоазон Ди. Ерригача парте юкъарча, дерригача халкъа юкъарча гIулакха лоархIаме бIарчча дакъа санна чIоагIденна дIаэттад советски кепайоазув. Традици а хиина дIадоладеннад: КПСС Центральни Комитето, керда доккхий гIулакхаш чакхдахара коммунистий, ерригача къахьегамхой низаш оерцагIа а доахаш, эггара хьалхарча аргIанна кхоачашде дезача балхий программа белгал а еш, лоархIаме декхараш оттаду кепайоазонна — коллективни пропагандиста, агитатора, нах вIаштIехьбоахачоа — хьалхашка а.

КПСС XXIV-чеи XXV-чеи съездашта юкъерча юкъагIа Даьхенна карагIдаьннараш, социалистически яхь яржар массе оагIорахьара хьа а хьоkхаш, советски экономика, Iилма, культура иттлагIча пятилетке дIахо дегIаахара горизонташ хьа а еллаш, коммунизм хьалъеча кердача хан юкъагIа вай мехка хьалхашка хьаувтта декхараш кхоачашдеча паца доаггIаш дола дакъа паца дезаш да кепайоазув, парте, тешаме гIонча ше хиларах тарра.

Парте XXV съезда решенеш, лардера партийни документаш дIатIаэцаргдолаш, кхетаме кхайкадари дIадовзийтари, социалистически яхьа доакъашхой инициатива дегIаккхувлари лаьрххIа хьаллоаттаяри, цар юкъара уйлен опыти вIашагIтохар — иштта да советски кепайоазон публицистически гIулакхий кертера лостамаш, бокккхагIа бола низ. Пресса органаша новкъостал ду дIаяхача пятилетке Iоаяь доал дара, планировании управлении яра, коммунистически кхетам балара дикагIа йола методаш йоаржаяра, уж йIаьхий яраи ебаяраи. Кепайоазоно хIара къахьегамхочоа новкъостал ду «Экономикеи халкъа хьал-торои дIахо тоаяр духьа производства эффективности балха дикали лакхъе яха партеи правительстваи тIахьехама лоархIам хIара къахьегамхочо кIоаргга кхетабарам из кхоачашбараи.

Идеологически къовсама хьалхарча юхьиге а латташ, вIашдухьаларча шин социальни система овлангара башхалонаш вIаши нийсъяра хьадда материал кепайоазув дешараштa тела езаш да советски кепайоазув. Советски пресса дош сий долаш дек ерригача континенташка, цо цига дIакхоачаду советски обществах, социалистически вахара образах, машар безача СССР ленински арахьарча политикои леррагIа чакхйоахача машара Программои доахача толамех дола дош.

Ший бокъонца йола халкъа пресса хьакинна ди журналисташца, издательствайи полиграфеи болхлошца цхьана белгалдоаккх дерригача советски халкъо — дунеи тIа эггара дукхагIа кепайоазув дешаш долча халкъо.

Кхоане гаргакхувлаш

ДIадахача пхе шера даьха къахьегама толамаш кхы тIа а тоадеш дIайолаяый иттлагIа пятилетка Карабулакски химически реагентий завода коллективо. Цхьа бутт дIабахийта бац цо паччахьалкхен плани тIайийца социалистически декхараши тIехкхоачаш ца деш. Иштта къахьегар бахьан долаш биъ бетта плани тIайийца социалистически декхараши 20 апреле кхоачашдир завода болхлоша. ПланагIа лаьрхIачул совгIа арахийцар 100 эзар сома маьха валови продукци. ХIаьта паччахьалкхен планал совгIа маьхала яьккхар 110-эзар сома тайп-тайпара продукци. Из бахьан долаш тIакхийттар материальни поощрене фонд.

Иштта къахьегар бахьан министерствана чуйоагIача дикагIйолча 12 предприятена юкъеяхай тха завода коллектив. Цудухьа цуна еннай СССР межкдаьтта промышленноста Министерстваи мехкдаьтта, химически, газови промышленноста болхлой профсоюза ЦК-и Сийлен грамота.

Уж толамаш доахача хьинаре къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латташ ба завода болхлой А. И. Муханов, В. А. Шамардин, В. А. Масленников, К. А. Борциева, Х. И. Гетагазова, В. Я. Ковалев, В. В. Нудиов, А. Н. Брыков, В. П. Соловьев, кхыбараш.

И. КОСИВЧЕНКО,
Карабулакски химически реагентий завода планови отдела начальник.

ШЕРРА КЪОВСАМ БОАРЖАБАЬ

Хьалхарча квартала планагIа хIара кхоабача Iаттагара 529 килограмм яккха езаш хиннача, соахкарчул 8 килограмм дукхагIа а йоаккхаш, кхаь бетта 570 килограмм шура яьккхар Сунженски района ЦIеча Эскара цIерагIча колхоза хьайбаш леладераша. Цу гIулакхо йиш хилийтар кхаь бетта план 3600 центнер йолаш паччахьалкхенга 3626 центнер шура йохка — соахка цу юкъа ехка хинначул 126 центнер дукхагIа.

Толамца кхоачашду хьалхашка латта декхараш дулха хьайбаш кхоабараша а. Дийнахьеи буси юкъера лаьрхIача 461 грамм дулх тIаккхетийт цар план 310 грамм йолча. Цу гIулакхо торс хилийтар хьалхарча квартала план 1100 центнер йолаш кхаь бетта паччахьалкхенга 1690 центнер дулх дохка.

Уж толамаш доахаш къаьстта доккха дакъа лаьцар доярхоша Героева Фатимас, Цуберa Магдалинас, Игнат Марияс, Калиматова ПаьтIамата. Планал дуккха совгIа я царех хIаране йоаккха шура.

Балха темпаш кхы лох ца еш къахьег хьийбаш леладераша укх апрель бетта а.

Х. МАГОМЕТОВ.

ДАЬХЕННА—СОВГIАТ

Колхоза жа леладеча ферашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхар тха фермо. ХIара 100 жийво 106 Iаьхар баьб. Уж еррига Iоахарий унахцIена а лаш хьалкхувш да.

Къаьстта дика толам баьккхаб воккхагIа жа Iу Вадуев Муйс волча бригадо. Укхаза хIара 100 жийво 135 Iаьхар баьб. ХIара 100 жийна тIехьа 1..Iаьхар кхебеш ба Магомадов Iаьлий бригадацара жа Iуй, хIаьта Ахмедов Гаспулай бригаде — 127 Iаьхар.

Жа Iуша шоай хьинар оарцагIдаьккха къахьег цхьаккха а дIа ца къастийташ дерригa Iоахарий хьалкхеде гIерташ.

К. ДАУТОВ,
Шелковской районерча «Красный пахарь» колхоза № 2 йолча жа леладеча ферма заведующи.

ПИСАТЕЛАШЦЕИ IИЛМАХОШЦЕИ ВIАШАГIКХЕТАР

Писателий Союза Нохч-ГIалгIай отделене актови зале КПСС обкома хьалхара секретарь А. В. Власов вIашагIкхийттар республика писателашцеи Нохч-ГIалгIай историе, метта, литература Iилма-тохкама института Iилмахошцеи.

А. В. Власова дийцар парте съездах, съезда решенешка хьежжа иттлагIча пятилетке республикa къахьегамхошта, творчески болхлошта хьалхашка латтача декхарех, жоп делар гулбеннараша тийначa дуккхача хаттарашта.

Писателаши общественни Iилма Iилмахойи дIа-юкъа къаьстар — КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра областной партийни организацена массе оагIорахьара шоай творчествацa новкъостал де кийча болаш.

СОВГIАТ ДIАДЕННАД

Мичурина цIерагIча урус-мартановски совхоза къахьегамхошта хьожаяь СССР юрта боахама Министерствай юрта боахамеи заготовкайи болхлой профсоюза ЦК-аи ЦIе байракх торжественни хьалe дIаелар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIча секретара М. Ш. Бамматгиреевa. Из деза совгIат деннад царна 1975 шереи бIарччача пятилеткеи шекара свеклаш яхара заданеш толамца кхоачашъяр бахьан долаш.

Хоаттамга диллача хала хиннача соахкарча шера а дика хьувкъайир свеклаш совхоза болхлоша. Пхе шера дукха свеклаш планал совгIа шекара заводе дIаяхьийтай цар. Байракх дIалуча хана къамаьл даьча бригадира. З. Умалатовеи свеклаш лелаеча Р. Исаевеи дош делар иттлагIча пятилетка хьалхарча шера кхы а дукхагIа свеклаш хьувкъаяь «Даьхе» гIадъюгаргья, аьнна. ПланагIа гектара тIара 220 центнер даха дезача 300 центнер мерза овлаш даха декхар тIайийцад совхоза болхлоша.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРИСПОЛКОМЕ

№№ 40, 82, 208, 347 йолча хоржамий округашка гIолла къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета депутаташ харжара денах.

Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни, городской, поселкови, аульни, станични, юртий Советаш харжарах йолча Положене 109-ча статьягеи «Цхьайолча округашка гIолла дIабаьннараштa метта Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни, городской, юртий, аульни, станични, поселкови советий депутаташ харжара порядках» долча 1958 шера 21 мае арадаьннача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указагеи хьежжа къахьегамхой депутатий городской Совета исполкомо решени яьй:

№№ 40, 82, 208, 347 йолча хоржамий округашка гIолла къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета хоржамаш долда, 1976 шера 30 мае. кIирандийнахьа.

ПРИЗЫВНИКА ДИ ДЕЗДИР

Сунженски района комсомольцийи кагирхойи традици а хиина дIаэттад Советски Эскаре гIулакх де болхаш бола призывникаш торжественно накъабоахилга. Укх шера Советски Эскара мугIарашка гIулакх де болха призывникаш накъабахара хетаяь слет чакхъяьккхар дукха ха йоацаш ВЛКСМ райкомои райвоенкоматои. Цига дакъа лоацаш бар тIема ветеранаш, района общественноста викалаш, дешархой.

Духовой оркестр а лекхаш Орджоникидзевская станица улицашка гIолла торжественно чакх а баьнна парке, тIем тIа байнача бIухой сийна оттадаьча памятника хьалхашка гулбелар эскаре болхача кагирхой слета доакъашхой. Укхаза, даим йоагача цIера хьалхашка торжественно дув баа аьнна баьхкабар уж. Дог тохадолийташ дек дувна дешаш.

«Укхаза, даим йоагаргйолча цIера хьалхашка дув буъ оаха укх Iоакъош тIа тайпан цIераш дIаязъярий даим сий де, уж биш ца балийта граждански Дай-мехкеи тIемашка байнарий тIема традицеш дIахо яхьа а дегIаккхувла а. Оаха дув буъ Даьхе бахьан тхоай вахар дIаденнача мехкахой Заболотный Ивана. Нурадилов Ханпаший. Алексеев Николая гойтача майралои деналои дIа ма-дехха хила».

Меттахьа ца бовлаш, йист ца хулаш латт кастта Даьхен хьалхашка шоай сийлен декхараш кхоачашде гIоргбараш. Шийлача гранитах яьча Iоакъош тIа зизаш Iодохк. Цул тIехьагIа района культура ЦIен зала чу бовл слета доакъашхой — призывникаш, тIема ветеранаш, общественноста викалаш. Беррига пен дIалаьцаб транспаранта: «Кагирхой! Советски Эскара мугIарашка гIулакх дар — вай сийлен декхар!» Цу лозунга чулоацамо белгалбу района кагирхошта тIема патриотически кхетам луш ВЛКСМ райкомо беш бола беррига болх. 1975 шера СССР Гераашцарча Низий мугIарашка чубахача кагирхошта юкъе 70 процент бараш комсомольцаш хилийта, 95,5 процент барашка ГТО комплекса нормаш кхоачашъяйта.

ХIаьта тахан зале багIараштa юкъе дукхагIбараш а илейни кийчо йола, низах чIоагIбенна комсомольцаш ба.

Слет хьаелл парте райкома секретара А. З. Литвиненкос. Советски Союза Гимн екарца зале байракхаш чуяхь. Уж яьхьаш боагIа эскаре гIулакх де кийчо еча тIехника толамаш даьха, къахьегама коллективашка балха толамаш даьха призывникаш.

Кагирхошта хьалхашка къамаьлаш дир «Зарница» яхача тIема ловзара районни штаба начальника, отставкерча полковника Александр Александрович Татаринцева, дукхача тIема совгIатий кавалера В. П. Дятлова, района военни комиссара Н. Ф. Веселова, райисполкома председатела заместитела З. Т. Тимощенкос, ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара А. Синчинова, кхычар.

— Тхо призывникаш да, — аьлар Батыгов Iалаудина, — Оаха кхетаду эскаро кагирхоех къонахий белга. Тхо кийча да Советски Эскаре гIулакх де.

Iалаудин хьинаре къахьегаш ва милице Сунженски райотделе, кастта тIема форма лелаергьярех ва из.

Къамаьл де дош лу КПСС XXV съезда делегата, ЦIеча Эскара цIерагIча колхоза председатела Ясинецкая Людмила Петровнайна. Слета доакъашхошта цо дийцар съезда балхах, КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даьча къамаьлах. Коммунистически парте, советски халкъо тахан хьинаре кхоачашдеча доккхийча декхарех.

Цул тIехьагIа № 1 йолча Орджоникидзевски юкъерча школаи Серноводски культура ЦIени художественни самодеятельноста коллективаша оттадаьча концертага а киноrа а хьежар слета доакъашхой.

Н. ПОЛЯКОВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома секретарь.

ЯХЬ—ТОЛАМА ТКЪАМАШ

Социалистически яхь нийса вIаштIехьъяккхарах боалаш бола пайда бовзаш ба Гl. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» яхача завода коллектива. Оаха хьинар къаьстта чIоагIа айденна къахьийгар парте XXV-ча съезда накъадолхаш. Цехашта, участкашта юкъе социалистически яхь шерра иржарах тха вIаштIехьдаьлар съезд хьаеллача дийнахьа хьалхарча шин бетта план чакхъяккха аьнна тIайийца декхар массехк ди хьалха кхоачашде.

Цу деношка кхычарна масал луш къахьийгар Я. А. Чахкиева кулгаллеча литейно-прессови цеха болхлоша. ХIаьта хIанз а ба уж заводе дика гIулакх дIадоладеча хьалха латташ хьабоагIарех. Цеха кулгалхоша партийни, общественни организацей викалашца, литейщикашца, мастерашца 1976-ча шера тIайийцача социалистически декхарашка а хьежа болх кхы а овсарегIа бара шоай коллективе йолаш йола торочаш къоастайир. Шоашта хетар болхлой юкъарча собране дIаьлар цар. Собране баь хоадам лоаца бар — иттлагIча пятилетка хьалхарча шера тIайийца социалистически декхараш кердадаха деза, коллектива чурча торочех биззa пайда ийцача болх дикагIа бе йиш я.

Цу собране литейно-прессови цеха болхлоша тIайийцача социалистически декхараш гIа лаьрхIар шера план дерригача технико-экономически хьокхамех цхьа бутт хьалха кхоачашъеш къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул 10 процент дукхагIа лакхъеи. Иштта цар лаьрхIар кхом беш дIаяхийтарах кхоьча бедалца ах бетта болх бе. Цу дерригнега а къахьегамеи технологически дисциплина цIенхаштта лора а еш кхача везилга а белгалдир цар.

Цеха начальника Я. А. Чахкиева раьза а волаш цIераш йоах литейни участкерча толашагIболча болхлой Царех ва, йоах цо, Махлоев Мухарбек, Ужахов Мувса, Алиев Нурдин. Къоначa литейщикашта ший йоккха балха говзал кхо ца еш дIалуш ва къахьегама ветеран, Октябрьски революце орден ледаер М. Ш. Гизатулин. Мубаракшa Шавилович ваха веза ха кхаьчача пенсе вахар. цхьабакъда шийна дукха безача балхах а шоллагIа цIа а хиина дIаэттача заводах а вала маганзар цун. ХIача из литейни участка контролер ва, хьалхагIа санна цеха коммунисташа шоай гхьамала а ваьв цунах. Ховш да, ер кхара пятилетка арахецача продукце дикала пятилетка йолга. ХIаьта М. Ш. Гизатулин, литейни гIулакх овлангара денз довзаш вола саг, контролера балха тIа чIоагIа накъавоал.

— Ледара, эсала болх чакхбарг ца хилара сатийна ва со хIанз, — оал литейни участка мастера Мержоев Хьажбийкара — Iешаме контролер ва Мубаракшa Шавилович. Цо сакхат долаш хьаь оатхал чакх ца ялийтарал совгIа балха тIа гIалат нийсдалийта вола саг цун бахьанех а дIакхетаву.

Коллектив хьалха латта декхараш кхоачашдара тIаерзае ховш саг ва цеха начальник Чахкиев Iадрахьмана Яхьья. «Электроинструмента» ветеран ва из. Завод Iоюллача хана цхьан болхлой группана керте а оттаваь болх Iомабе вахийтар из г. Выборге электросверлилкаш еча заводе. Керда професси а Iомаяь Наьсаре цIавеначул тIехьагIа цо ший балха говзал дуккхача кагийча наха хьийхар. Командировке вахача е республика заводашкa ше нийсвелча производство вIаштIехьъяккхара цига долаш дола дикадар хьаэцеи шоай цехе из юкъедоаладеи гIерт Чахкиев.

Хетаргахьа, цудухьа хургья литейно-прессови цех заводе эггара дикагIчарех. Укхаза кIезига бац болх ховши из хьабе ловши бола на. Парте съезда сийна доккхий декхараш тIайийца къахьийгар укх шера хьалхарча шин бетта цу цеха коллективо. Яхье хьалхе леласш хьабаьхкар прессовщицаш республика Лакхехьарча Совета депутат Дахкильгова Лемка. Борова Дугурхан, Озроева Тамара, кхыбараш Съезд йолча деношка 150 процентал кIезигагIа хилацар цар йоаккхаш хинна ден норма. Иштта дика къахьег цар укх шоллагIча квартале а.

Социалистически яхь йоагIача бесса вIаштIехьъяккхар атта гIулакх дац. Эггара кертердар да яхьа юкъебахкча наьха творчески хьинар совдаккха, цар уйла лотае хар. Цхьабакъда яхьа лостам луш хила еза администраци а, общественни а партийни а организацеш. Литейно-прессови цехе из де вIаштIехьдаьннал.

Дукха ха я тха завода коллектив Орджоникидзевски автотракторни оборудоване, Махачкалински «Дагэлектромаш», Сухумски «Сухумприбор», Грозненски «Электроприбор» заводий коллективашца доттагIала бувзамаш леладеш йола. ДоттагIий толашагIйола опыт Iомаяра дIа-хьа ахарал совгIа тхоайла социалистически яхье а даьннад тхо. Иштта соахкарча шера яхьа итогех «Электроинстументо» кхоалагIа моттиг яккхар коллектива беррига доакъашхой гIадвугаш дола гIулакх да.

Тхо раьза да доттагIий кастта тхоацийга тIайибе а тхоай уж болча дагадуала дIаха а торо йолаш хилара. ХIана аьлча цу тайпарча вIашагIкхетараша, коллективашта юкъе яьржача социалистически яхьах тха доттагIашта а тхона а дукха пайдане дар, кердадар довзийт, овсаре къахьегара гIо ду. Масала, кхы дукха ха яц Грознерча «Электроприборе» тха заводера делегаци хьоашалгIа яха хинна. Мастерий, бригадирий, технически тIахьожама отдела болх «Электроприборе» мишта вIаштIехьбаьккхаб хьажа ловр тхона. Цул совгIа социалистически яхь йоаржаяра, гойтара агитаци кийчъяра укхаза партийни комсомольски организацеша юкъедоаладаь кердадар довза а безам бар. Дика тIайийцар тхо заводе. Массанахьа хьожаш чакхдаьлар, дукха пайдане вIашагIкхетараш хилар.

Ц.бакъда цу тайпарча вIашкхетарашка доттагIий бIапара дикадараш алхха хьидарал совгIа царна дIаял опыт йолаш а да тхо. ДогIий коллективашта юра бувзамаш массанена бет доалаш да.

...циалистически яхь нийсса вIтIехьъяккхар дукха деш чулоацаш гIулакх да. ЦIара коммунистагара, хIараолхлочунгареи кулгалхочуреи хьаькъал, хьинар оагIдаккхар дIадех. Пятиле хьалхарча шера тIайийцачоккхийча социалистически дараша цкъа хьалаьцача боах а ца йоахаш, тIатеIIа късга декхарийла ю заводиррига коллектив. Цхьабда, кхычарех гIертар дукэздийча оамалех лоархIаш д а. массабараштa хьашт дш хила дезача юкъарча г.кхо кхоачамбоацарех ца пш Iе бокъо лац.

...эна ха а ховш цхьаццадолхоачамбоацараш да гха кэегам а социалистически я ма-йоаггIа вIаштIехьъяккх хьакъехьа. Уж дIаалах ма-хулла къа а хьег оаха. Д а завода балха дукхагIа Iар кхыдар да. Ховш да, дIа оатхалаш, материалаш, бча узлаш тхона кхыча завша лоаттаелга. Иштта, эролвигателаш оаха нийю Соовски электромеханически зера. Цу заводо хIара шера йоагIачул кIезигагIа кхухьийт тхона электродвигателаш. Масала, соахка 51,7 эзар электродвигатель хьакхачанзар царгара, хIаьта укх шера хьалхарча квартале — 11 эзар. Цо дукха халонаш духьалйоах тхона паччахьалкхен плани тIайийца социалистически декхараши кхоачашдара.

Соахкарча шера къаьсткъаьстача планех заводе къахьегаш цхьа эзар гаргга болхло вар. Цу тайпара планаш йолаш бар дукха инженерно-технически болхлойи гIулакхера нахи. Цо тхона дикка гIо дир нийслагIча пятилетка план хьалхьа хьалха, 24-ча декабре, кхоачашъе. ХIаьта укх шера а иштта къахьега лаьрхIад оаха. Хьалхарча квартала план кертерча технико-экономически хьокхамех тIехкхоачашъяьй заводо. Цу кхаь бетта къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяр 106,6 процентага дIакхаьчар.

Таханарча дийнахьа завода партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша шоай керттера гIулакх лоархI производства хьалха латтарашца уллув болх мел беш бола нах царгара Iома а луш иштта толаме къахьега болабаларга кхачар. ХIана аьлча цо торо лургья социалистически яхь кердача, кхы а лакхагIча лагIа тIа яккха, къахьегама овсарле лакхъяра чура торонаш гучаяха, производства эффективности арахецача продукце дикали айе.

Х. МЕСТОЕВ,
Гl. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

ШЕ ЛАРХIИЙТА ХОВШ ВА

Шийтта шу совгIа ха мара яц Аргунски «Пищемаш» завод болх бе йолаенна. Цхьа-шитайпа мара яцар арахецаш йола продукци. ХIаьта бокъонца шоай балхах дика кхеташ бола говзанчаш а дукха бацар. Шийтта шу, из дукха ха яц. Цхьабакъда цу юкъа хиина хувцамаш Iалаьмате дукха да. Итташ я арахеца тайп-тайпара продукци, хIаьта хьал а кхийна хьинаре къахьегаш ба бIаьш бола башха-дика говзанчаш. Царех ба слесарь - инструментальщик Исраилов Хизир, сварщик Ражаев Махьмад, слесарь - сборщик, СССР Лакхехьарча Совета депутат Бисултанов Жамлейл, сверловщик Ладаев Махьмад, кхы дуккха бараш а.

— Предприяте коллектива сий лакха а лоаттадеш хьабоагIаш бараш дукха ба, — аьлар Аргунски «Пищемаш» завода партийни организаце секретара Драмарецкая Надеждас. Производстве доахача толамашца, общественни гIулакхашца царна юкъе а белгала ва сварщик Ражаев Махьмад.

Тхо цига нийсленнача хана хIаьтта мара делкъел тIехьагIа болх дIаболабанза бар болхлой. Цхьабакъда Махьмад юкъевоагIача Бисултанов Вахида кулгалдеча слесарий-сборщикай бригада шин дийнахьара норма кхоачашъяьяр.

— Тха бригадас иштта толамаш дахар дуккхача даькъе тийша да Ражаев Махьмада беча балхах, — аьлар Вахида. Тха коллективе цхьа сварщик мара веце а эш-эшшача кхоач из, шин бехкагIа тха балха тIа цо хьовзам хилийта цхьа моттиг нийсъеннвац. Цул совгIа шоай сменагара болх дIаэца тIайоагIача бригадана а цо новкъостал деш дукха моттигаш нийсъеннай. Цкъа ше дIаболабаь болх смена тIаенаяр аьнна цIаваха сих па луш из чакхбоаккхаш оамал я цун.

Сварщика болх меттел слесара-сварщика балхах а дика кхеташ ва Ражаев Махьмад. Цудухьа моллагIа бехктокхаме задани кхоачашъе цунга лу бригадира. Со балхах дика кхеташ а ва аьнна ше деш дар сагага ца хоатташ дечарех вац из. Иштта къахьегарах из балха тIа гIалат валац, е брак яь моттиг нийслац.

«Пищемаш» завод болх бе йолаенча денз цига къахьегаш ва Махьмад. Цу шерашка йоккха опыт Iоаяьй цо шин балха тIа. Каст-каста го йиш я из керда балха баьхкараштa шин опыт дIалуш, эшаш дола новкъостал ду, овсаре, брак ца нийсйолийташ къахьегарв дола наькъаш довзийт. Массаза а кердей пайданей дар лохаш, цунна тIаккхувш хул сварщик Ражаев. Цудухьа дикагIвола рационализатор лоархIача цо йиъ-пхиъ рационализаторски предложени производствана юкъе ца хьош цхьа шу дIадолац.

Ражаев Махьмада къаьстта белгален бочагIеи хилар 1973 шу. Цу шера из дIайийцар хьамсарча парте мугIарашка. Цхьабакъда цу сийдолча цIеро дуккха дукхагIа дIадехилга дика кхетадора цо. Завода партбюро член хиларах тарра каст-каста увттадора Махьмада производства эффективность лакхъяра тIадерзадаь дола дешаш. МоллагIа вале а цун машар бац къахьегамей производственни дисциплина телхаерашца, хIаьта хьаьнала къахьегаш шин декхараш цIена кхоачашдеш вар цун хьамсара новкъост ва.

Массехк балха говзал шин яле а карагIдаьнначох кхоачамбеш вац сварщик Махьмад. Ше болх беш воллашехьа Ростовски кхачан промышленноста институте заочно дешаш ва из.

Халданза социалистически яхье хьалха латташ вола коммунист Ражаев КПСС Шалински райкома членалла кандидат хержав, заводе болхлошта юкъе хьалхарчарца еннай цунна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи. ХIаьта цо даьха къахьегама толамаш белгалдоахаш тийнна совгIаташ дукха да. 1973 шерен 1975 шерен социалистически яхье котваьннар яхен нйслагIча пятилетка ударник яхен кхоъ сийлен знак еннай. «За трудовое отличие» яха медаль я цун наьхха тIа лепаш, завода сийлен доска тIа хьалтеха доал Махьмада портрет, цун цIи предприяте сийлен доска тIа дIаязъяь я. хIаьта тийнна кхыдола совгIаташ дукха да.

Цхьоалагlча майна сийленца накъавахара къахьегама вахте эттача Ражаев Махьмада хIанзлехьа кхоачашъяьй шин пхе бетта задани. Массаза а иштта кхоане гаргакхувлаш оамал я коммуниста.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: сварщик М. Ражаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДУВЦАР ХАЛКЪА IАЬДАЛЕХ ДА

ТIехьадисар тарлургдац вай вахарца

Вай социалистически мехка хIара къама, зIамига дале а доккха дале а, шин истори да, шин вахара Iаьдалаш да. Къаман оамал а обычеш а цхьан шера, е итт шера хьахинна яц, йIаьхача хана хьахинна я. Ала деза, уж обычеш латтача ханага хьежжа дуккхаза хувцаенна хилар, замо дIадехаш ма-хиллара цар шоашта юкъе керда хIамаш юкъеувзаш хинна хилар.

БIаьшерашка хьахинна дуккха а прогрессивни, дика традицеш я лоаманхой — нохчий а гIалгIай а, тахан а вахара пайда луш йола. Иштта ца хила йиш а яцар, хIана аьлча, социальни бокъо йоацаш хиннача хана, эксплуататорски классаша низ беча хана, къахьегача саго ше лийхад вахара наькъаш, шин аьттув.

Бакъда, ховш да, вахар хоздеш долча халкъа Iаьдалашта уллув хьахинна а хIанз дахаш а да вахара новкъарло еш дола, сага ираза духьал дола Iаьдалаш а. Уж хьахилара а шин бахьан да, шин наькъаш да, вешта хIанз цар истори тахка декхар дац вай укх лоацача статья тIа оттадеш дар. Советски Iаьдало вай мехкарча халкъашта хьакхеллача тIехьаленех керттерчарех лархIа еза дерригача къамашта юкъера цхьоагIо, цар барт - вошал. Социалистически общества хIара члена, моллагIча къамах из вале а, деша, болх бе, салаIа йола бокъонаш Советски Кертерча Закона тIа — Конституце дIачIоагIъяь я. Цудухьа тамаш яц вахар хувцадаларга хьежжа къаман Iаьдалаш традицеш хувцалуш хилар.

Геттара дукха Iаьдалаш да вайнаьха халданза вахаре леладе мегаргдолаш. Уж тахан хьахинна дац, бIаь шераш, эзар шераш хьалха халкъо хьакхелла а таханенга кхаьча а да. Хьанна хац воккхагIчун сий делга, кхалсаг лоархIилга, хьоашал делга, эшшача лоалахочоа, юртахочоа оарцагIа валга, наьха диканна, вопа юкъе цIеначa дагара дакъа лоацилга вай халкъа, берригача лоаманхой дикагIчарех йола оамалаш йолга. Цхьаккха шеко яц дуккхача хана дена вайнаьха вахарца, цIийца дIайина йола уж оамалаш хьакхеллар къахьега саг ше хиларах.

Бакъда, уж халкъа, къаман я ала йиш еце а хIанз а йолаш я зуламе, вахара новкъарло еш йола обычеш а. МалагIаш я уж? ХIара хьаьналча саго, цIена дог-уйла йолча къахьегача саго аргда пхьа лехилга, кхалнахах урдош доахилга, мехкарий удабелга, кхелаш елга —бIарга яхача хIамо санна вахара Iоткъам беш йола обычеш я, царех зулам доал.

Шо-шоаш яхаш яц уж обычеш, цхьаццабараша хьаллоацаш ца хилча яха йиш а яцар. ТIаккха малав хьаллоацашвар, уж йолга ховш хилча хIаьта а? Цу хаттара жоп далара гаьна ваха везац. Ховш ма-хиллара дуккха а мурдий тоабаш я вай республике. ХIара тоабан ше-шин идеологи я, программа я, нагахь санна из иштта ала мегаргдале, хIара тоабас ше далла а пайхамара а гаргагIа лоархI. Массанена ховш да уж шоайла барт боацаш хилар, шин устаз мурдий тоабас везагIа лоархIаш хилар. Из иштта дале а, цхьан хIаман цхьоагIо а барт а ба мурдий тоабай: шоай Iоткъама кIалхара нах ца балийта гIертар, халкъа вахара деш дола доал а кулгал а шоай кара эца гIертар. Новкъа дале а, дуккхача моттигашка царна из карагI а доал. Хьаэцар вай саг йоагIа, саг йода моттиг. Ховш ма-хиллара, адамий сакъердадала, цар дегашкара эггара цIенах йола уйлаш, цар хозагIа дола гIулакхаш гучадувла деза моттиг я из. Вайнаьха а, иштта кхыдолча къамий а цIей хиле дIаэтт саг йоагIа, саг йода ди. Къаьстта сакъерда моттиг я укхаза кагирхошта. Цкъа мара йоалаяц саго саг, е цкъа мара йодац йоI маьре. ТIаккха кхы фу хила йиш я цул чIоагIа адамий дегашта тоам беш. Бакъда, ала йиш я, вайнаьха саг йоагIача-йодача массаза хилац сакхердам аьнна. Укхаза доал шоай кара эца гIерташ хул мурдаш. Цудухьа хозаш хилац кагирхой декаш дола иллеш, цар зовне оазаш, бека пандар. Нускала хьалха йоагIача машинаш тIа декаш хул зикараш, назмаш. Саг йоагIача - йодача коа сакъердам, ловзар хилар кхер мурдаш, таьзета санна сагота хул цхьаццa саг йоагIача. Из иштта хилара бахьан да дерригa доал мурдаша шоай кара эцаш хилар. ТIаккха фу деш хул кагирхой, комсомольски а, общественни а организацеш? Уж цхьаккха гулахь доаца саг санна юстара латташ хул, дерригa гIулакх мурдашта дIакара а лийя.

Хеталу, хIана гIерт иштта чIоагIа вахара юкъе вай республике мурдий тоабаш аьнна? Цар кхетаду шоай овла хадаш латтилга, цудухьа, хила водар мергIалгах тувсалу яхар санна, цхьаккха дича тIехьабиса кхетам бола нах шоай Iоткъама кIалхара боалилга лац царна.

Массанахьа, дерригача бусалба ды лелаьча къамашта дына лард, цун идеологи цаI я. Бакъда мурдий тайп-тайпара тоабаш яц нохчаштен гIалгIаштен юкъе мара. Бусалба ды лелабеш хиннаб азербайджанцаш, казахаш, узбекаш, гIаьбартой, гIаьзалой, киргизаш, туркменаш, иштта кхыдола къамаш. Бакъда укхаза цхьаннахьа хинна а яц, е хIанз йолаш а яц цхьаккха тайпа тоабаш. Цудухьа хетадала тарлу, дала ше нохчаштен гIалгIаштен аьнна хьакхеллай-те уж мурдий тоабаш аьнна.

Вай хана лаха хала да материальни хьал-ди доацаш бола дезал, е саг. Советски саго шин къахьегамца, шин кулгашца хьалъю коммунизма материально - технически база, цунца цхьана тоаду шин а шин дезала а материальни хьал. Болх — вахара лард хинна дIаэттаб тахан. Эзараш лоаманхой ба вай хана лакхара, юкъера дешара заведенеш яьха, хьехархой, лорий, инженерий, агрономий, техникий, шоферий, токарий, иштта кхы говзалаш йолаш. Цар хьинаре дакъа лоац республика промышленность, юрта боахам, Iилма, культура дегIайоалаеча. Цо Iалашъяьй цар тахане, тешам беннаб кхоанеаx. МаIача сага нийсса къахьегаме дакъа лоац кхалсаго. Цудухьа эггара эхь долчарех цхьа гIулакх да урдош доахилга. Бежан дохкилга - эцилга санна дола хIама хет цунах вай хана. Бакъда урдуа юкъера дIадоалаш дац. Саг йоалаяра цхи бIаь-ялх бIаь тумага кхача везаш моттигаш нийслу тахан а. Мичара да деза алапех вахаш волча зIамигача саго иззал ахча? Ховш ма-дий вай мехка Рокфеллера, е Форда торонаш йола нах боацилга. Цун уйла яц къаьна, тIехьадиса гIулакхаш дIахеца ца тугараша. Иллеца яхаш ма-хиллара «йоI езар пайда бац дала урдув деце» йоах цар кхетамо. ТIаккха саг йоалаеш вар е къоал де дезаш хул, е базар е езаш хул, е шин дезал а бита, гаьнна ахча дакха балха ваха везаш хул. Иштта хьахул социалистически законаш телхаделга.

Кхы а нйрчагIа гIулакхаш да мехкарий удабелга, дукха истий кхувлига, ше везаш яле а, е ца везе а мехкарий удабеш моттигаш нийслу вахаре. Кхетам болча саго, яхь а эздел а долча саго де йиш йоаца хIама из долга кхетаду массане а. Вешта из зулам хаьдда дIадоалаш дац, новкъа дале а. Хеталу, административни органаша уж зуламхой бехктокхаме озарга а ца хьежаш, общественносто ше царна духьал лира къовсам лоаттабе беза аьнна.

Цхьатарра бокъонаш йолаш ба вай социалистически обществе кхалнах а маIанах а, вай общества членаш ба уж. Дале а Iадатах, шарицатах пайда а эцаш дукха истий кхувлаш моттигаш кIезига яц республике. Цу гIулакхa маIанах бехке хилар шеко йоацаш да, бакъда кIезигагIа бехк бий-те кхалнаьха шоай? Шоай бокъонаш йовзаш хилча, социалистически обществе член ше йолга ховш хилча, мишта йода кхалсаг ше санна йолча кхалсага тIа шоллагIа е кхоалагIа сесаг хинна? Из кхеталуш дац, вешта шеко йоацаш да цхьаькха: сесага тIа маьре йодаш йола кхалсаг маIача сага нийсса бехктокхаме оза езаш хилар.

Доаладергда вай массехк масал.

Наурски районерча Калинина цIерагIча совхозе шин сесагаца Залпатаца нйс бер а долаш вахаш вар Муртазалиев Мовсар. Покхха бехктокхамал я дуккха бераш долча даьна хьалхашка латтар. Из декхарийла ва бераш кхеде, уж вахара новкъа даха. Бакъда из кхетаде лаьзар Муртазалиев Мовсара. Шин сесага а берашта а тIа цо йоалайир Дулаева Набисат. Эггара чIоагIагIа цецвоаккхаш дар шин диъ бер а дIакхесса Дулаева цунга яр.

Е хьаэцар вай укх тайпара хинна хIама, Старопромысловски районе йиълагIча автобазе шофера болх беш ва Ялхароев Мажит. Иттех бер долца шин сесагаца Ялхароева Аьсетаца ваьхар из. Бакъда, оалаш ма-хиллара, тIеххьара а, мотт керда баккха, вешта аьлча, кхы а саг йоалае дагадехар Ялхароев Мажита. Дукха ха ялале цу цIагIа яр шоллагIа йоалаяь Ациева Умри. Цунах а кхоачам хилаьзар. Умре массехк бер хинначул тIехьагIа Мажита кхоалагIа йоалайир Малгобекски районера Цечоева. Из лоаДалаьзар Ациева Умрега. Мажита ше даь массехк бер а дита, цунгара дIаяхар из. Хетадала тарлу, Цечоева шийна тIайоалайича санна уйла хIана янзар-те Умре иттех бер долча Ялхароева Аьсета тIа ше Мажитага маьрел деш, аьнна.

Вай лакхе доаладаьраш санна дола масалаш кхы а да республике. Кхетадеш да цу тайпарча гIулакхашта духьал лира къовсам лоаттабе безаш хилар, вай вахаре уж ла мегаргдоацилга.

Дукха я вайнаьха эздий, вай вахара эшаш йола обычеш. КIезига яц зуламера, тIехьайиса, вахара новкъарло еш яраш а. Царна юкъера доавув къоастаде деза дуккха ха я. Дика обычеш, вай воашца коммунизма арсенале хьофгьяраш, хьаллаца еза, царна шерра пропаганда е еза. Бакъда цхьаккха машар боацаш къовсам лоаттабе беза реакционни, вахара новкъарло еш йолча обычешта духьал. Цу гIулакха пайда эцара доккха маIан долаш да сийлахь - воккхача Ленина дешаш:

«...Къаьначa школе во фу хиннад а вайна пайдане фу хиннад а къоастаде ховш хила веза, цу массанех коммунизма пайдана дар харжа ха деза».

Дукха ха яц КПСС XXV-ча съездо шин болх . дIабихьа. Съездо белгалдаьха Iанзар мехка промышленность, юртбоахам, Iилма, культура дегIайоалаяра декхараш, цунца цхьана цо лаьрхIад иттлагIча пятилетке советски сага материальни хьал-ди лоархIам боллаш тоаде а. Цу съезде КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яьча докладо, съездо яьча решенеша гIоздаьхад советски адамий дегаш, гIоттадаьд цар хьинар, денал. Керда, кхы а сийлахьа толамаш даха лерхIаш ба уж балха тIа, вахаре. Материальни а духовни а вахар тоадара дерригa наькъаш шерра хьадийллад Коммунистически парте дерригача советски адамашта. Бакъда зуламашта дола наькъаш дIадийхкад вай парте а общества а. Цудухьа хоадам боллаш ала деза: тIехьадиса гIулакхаш, зуламера гIулакхаш вай вахарца тарлургдац.

Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ,
писатель.

ХIара балха денна—дикала Знак

ЙОККХИЙ ТОРОНАШ ЙОЛАШ...

Укх карарча пятилетка хьалхарча шера В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода коллектива низ а хьинар а тIадерзадаь да производства эффективности арахецача продукце дикали лакхъяра.

Заводо арахец мехкдаьтта продуктай 50 тайпа, царех 46 хьалхарча категорех да, хIаьта парафина 4 тайпане «М-40» яхача серинсти мазутан паччахьалкхен дикала Знак еннай. Дале а, цунах кхоачам хилац е завода а е цо шин продукци дIаухийтача кхыйолча предприятешта а.

Уж дешаш теркам тIа а ухийташ шерра дувц завода къахьегама коллективашка. Цехашка бетта цкъа чакхдоах продукце дикал лакхъяра хетадаь денош. Цига дакъа лоацаш хул завода керттера специалисташ, контрольно - измерительни аппаратура цеха, энергоцеха, центральни заводской лабораторе, производственни отдела болхлой. Цу совещанешка дувц баьча балха итогех белгалду арахецача продукце дикал лакхъяра хьакъехьа дIахо дича бакъахьа хургдар.

Продукце дикал лакхъяран технологически оборудованена йоагIача тайпара ремонт ябар тIехь заводе лоаттабеча къовсама юкъе шерра дакъа лоац цехий партийни бюроша чIоагIъяьча планашка хьежжа шоай болх чакхбоахаш йолча халкъа тIахьожама гpуппашей посташей. «Комсомольски прожектора» доакъашхошца цхьана цар хан-ханнахьа технологически процесса дIадехараш тIара тIерабувла моттигаш гучайоахаш йола рейдаш ю.

Ховш да, арахецача продукце дикал, тайп-тайпара моральни проблемаш тIехь чу а лоацаш йолча, дуккхача производственно - экономически факторех тийша йолга. Царех я производство нийсса вIаштIехьъяккхар, къахьегама процесс нийса чакхъяр, технологе дIадехараш цIенхаштта кхоачашдар, материалаш кхоч беш дIаахийтари техника лораеш цунах пайда эцари санна йола проблемаш.

Цудухьа зехьа йовеча балха хана, материалийи ахчанеи боарам ма-хулла лох а беш, мехкдаьтта продукташ дуккхагIа арахецаран цар дикал лакхъяран халданза шин теркам тIаухийт завода коллективо. Цунга кхачара гIо ду завода болхлошта юкъе шерра баьржача производства новаторийи рационализаторийи болама. ИйслагIча пятилетка шерашка цар производствана юкъейоалайир установкай овсарлен арахецача продукце дикали лакхъе торо енна итташ рацпредложенеш.

Цар хьинарца 2-ча цехерча № 21 — 1 йолча установка тIа оборудовани хийцачули технологически схема эргаяьккхачули тIехьагIа продукци яккхара дIаухар лох а луш тоъал лакхъелар цун дикал. ГIулакх иштта айдаларгахьа лестад кхы а цхьаццайолча установкашка.

Оборудованех ма - хулла пайда дуккагIа эцара хьакъехьа тоъал дуккеи дикен къахьийгад № 4 йолча технологически цехо а. Укхаза № 11 йолча установка тIа оттаяьй вакуум ю керда оборудовани. ХIанз установка технологаш Iемаб цкъа технологически процессе да чакхдаьнна хий цIен а деш юха а балха юкъеккхувла. Цул совгIа газофракционирующи установка реконструкци яро торо елар производства зе ца хулийташ № 14 йола къаенна установка дIаяккха. Уж дерригa гIулакхаш чакхдахарах предприяте 210 эзар сом ахча кходир. ХIаьта чакхъяьннача пятилетка шерашка рационализатораша шоай завода баь пайда 3,6 миллион сомага дIакхаьчар.

Мехкдаьтта продуктай дикал лакхъяра тIадерзадаь тохкама балхаш ду завода централни лабораторе. Специалисташа дика могадаьд «Дизельни доагор фильтрах чакх а доахаш тоадар», «Кокс дукхагIа хьа а боаккхаш цун дикал лакхъяр» яхен кхыдолеи Iалман тохкамаш.

Цхьабакъда белгалдаккха доагIа арахецача продукце дикал лакхъяра тIаберзабаь тоъал болх баь бале а, завода коллектив цу хьакъехьа дIахо кхы а дукха де торонаш йолаш йолга. Цун тешал ду «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа болх бе аьнна Грозненски химикаша республика къахьегамхой тIахьехар мехкдаьтта чакхдоахараша цхьан сагo санна массане а хьаллаьца хилари.

Заводе творчески уйла юкъе а кхувлаш вIаштIехьъяьккхай социалистически яхь. Яхье котъяьннарех лоархI цхьан сменагIа продукце дикал лакха а йолаш дукхагIа бедал чакхъяьккха коллектив. Иштта цун юкъедоагIа кхерамзлен техника кхоачашъяр. электроэнерги, доагор, реагенташ кхом беш дIаэхийтар, къахьегамеи производственни дисциплина лакха хилар, балха моттиг цIена лоаттаяри цIагIеи арахьеи хIара болхлочо вай общества социалистически вахара бокъонаш йизза кхоачашъяри санна дола дешаш.

ХьалхагIа санна а доацаш хIанз яхьа итогаш хIара дийнахьа ю. Хьалхле лелаеча сменай, участкай, отделий, цхьаццаболча болхлой цIераш массанена гургйолчча хьалтох. ХIаьта бетта шозза цехий кулгалхой, установкай начальникаш, парторгаши профоргаши юкъеболча комиссеша тохк социалистически яхьа хIара пункт кхоачашъяр мишта латт. Цул тIехьагIа цехашка хьалхе ляккхача коллективех дикагIъяраш къестаю профсоюза заводской комитета заседанешка.

«ХIара балха денна—дикала Знак» яхача девизагIа мехкдаьтта чакхдоахараштa юкъе яьржача яхье апрела хьалхарча кхаь кIира итогe кхычарел тIех къахьийгар № йолчa цехерча воккхагIвола оператора В. С. Бутенко, № 3 йолча цехерча оператор В. Ф. Немкова кулгалдеча сменайи централни заводской лабораторерча I-ча отделен коллективаша.

Кердача тайпара социалистически яхь вIаштIехьъяккхаро хIанзе а хьахьокх из ник беркате хила йиш йолаш болга. Духхьал апрела хьалхара 20 дийнахьа завода коллектво хьалхагIчул дукхагIа я хай маьха езагIа йола сийда бос бола мехкдаьтта продукташ, кIезигагIа хиннай технологически режима тIара бIлаш нийслуш хинна моттиг. ХIаьта яхье дакъа лоацарахара цо дIадехараша лаку шин балхах хIара сага ба бехктокхам. ХIанз приборташ, технологаш вахташ хьалуча хана цхьаккха хIа диц да долийташ хьож шин хьаэпача балхага.

Дукха ха йоацаш заа парткомо шин заседанеадийгIар яхье яьннача коллективай кулгалхошка. Цига юкъе бар № 1 йолча цеха 3-ча установка начальник Ю. У. Аксянов, централни заводской лабораторерча оварни отдела начальник Л. Карасько, № 4 йолча технологически цеха начальник А. Бычков, кхыбараш. Цига амаьл мел даьраша белгалр социалистически яхь керда тайпара вIаштIехьъяккхах цхьаццайолча къахьегама коллективашта санна ерригача завода а боккха пайда баргхр.

Е. ВЛАДИМИРОВ.

Нижневартовск — мехкдаьттахойн гIишлошъерийн — цIийхеза Самотлор карьерзерий город, кхоча Обь йисте, областной центра — Тюмена цхьа эзар километр гаьна. Из Малхбузен Сибаре гIенал кълабасесе эггара къона гIала я. Цига вах 70 эзар гаргга саг.

СУРТА ТIА: Нижневартовска цхьан улица тIа.

И. САПОЖКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

САГ ЙОАЛАЯРИ МАЬРЕ ЯХАРИ

Вай хьалкхувш йоагIа тIехье — хургбола моаройи истийи цхьана бахара вIашагIкхетилга тоаден аттача даккхен дезаш да, вешта аьлча зоахалол делга.

Къаьстта вай, гIалгIаша шортта ахча дIадахийтарца дувзаденна воашта геттара йоккхий халонаш еш леладу из гIулакх. Саг йоалаяра хIанз санна дукха рузкъа дIалохийтилга хьалха гIалгIашта юкъе цIаккха хинна хIама дац. ДоккхагIча даькъе цхьаннена а пайда боацаш довш, цул совгIа къелга вугаш, дIатекха ца валлал декхар тIадожалеш, кагийнах рузкъа лаха гаьнна новкъа арабоахаш да ца эшаш леладу уж гIулакхаш. Шоашта бакъахьа а хеташ из дерригa цу керда хьахулача дезала лаьрхIа вай даьи-ноаноша леладеш да. Хьаькъал дIа ца кхачарца цу эшаш доацача гIулакхашка ахча дIа а ухийташ кагирхой телхабу вай. ХIана аьлча, юхалург хьалаьха уж ахчаш дIатакха дезаш хул керда баха хайша дезал.

Тха хьамсара боккхий нах, дика ба вай бокъонца бола кагирхой. Цар шо лоархIа а лоархI, хIаьта оаш аьнначунга ла я дувгI. Цудухьа доккхагIча даькъе шоах тийша а да уж гIулакхаш нийсача новкъа дахара дош. Дуккхача наха чIоагIа харцахьа хеташ а ца эшаш а да са хIанз дувца безам бола хIамаш.

Зоахалола юкъе бахача боккхийча наха йоI зIамигача сагага дIаяларах жоп ма-делла истола тIа Iодилла деза 3000 сом. Нагахь санна кIезигагIа лой из эхь лоархI. Из ахча кара дIадала доацаш нийслу 70—80 процент саг ехараш. ТIаккха цхьаннегара юхалург дакха аравала везаш хул. ЙIаьххача хана дIадала йиш хилац декхар. Цу тIа гIолла хьалха доттагIий е гаргара нах хиннараштa юкъе бохам боал, декхар тIехьадалар бахьан долаш.

Мича дола из ахча? Маьре йодача шоай йоIа поартала лаьрхIа шоашта бакъахьа хетта хIамаш хьа а нйце дIадохийт йиIа даьша, шоашкара кIезиг-дукха IотIа а дуллаш. Лоаша аьлча, мел эшар хьа а нйце баха Iоховшабу уж.

Тха хьамсара боккхий нах, оаш уйла ел цу деша. Сона хетачоах цу гIулакхашца цхьабола воай кагийнах морально толхабу вай. Иштта мел эшар дIа а денна баха ховшабе безий-те уж. Шоаш цхьана бахаш дIахо йодача хана болх а беш шоаш эш-эшар цар хьаэцаш хилча бакъахьа хургдацар-те? Долла хIама кийчдаь Iоттадича, массаза иштта хургда мотташ болх бебезам боацараш а хул царна юкъе, дIахо а дай-ноаной чотах баха беза мотташ. Сона хетачоах, тIехьенна цу тайпара луш бола вахара кхетам цкъа-дале, нийса а бац, шозалагIа-дале, цар дIахо цхьана йоаккхача ханна Iаткъаш а хургба.

Хьамсара боккхий нах, хIанз аз деш долча къамаьла уйла а яь оаш дIаэцар лов сона. Цу ца эшача, зене долча гIулакхашта иштта ахча вIашагIдеттилга харцахьа долга къаьстта вайна доккхагIчарна дика ховш а кхетадеш а да. Долче, шоай низага хьежжа йиIий даьшка дайтал из совгIат шоай йоIа, когашкара денз кертага кхаччалца дошув IотIа а ца мехкадеш. ХIаьта саг йоалаечоа деш дола совгIат а шин даьша хьаийцача бакъахьа хургда. Ткъаь шерага кхаччалца кхоабаш хьал а кхедаь цар деций уж бераш, тIаккха цIенца дакъа хилац саг йоалаечуш маьре йодачуш. Шоай чотах йоI маьре йохийтилга дIадерзадар тIа да йиIий даьшта. Из хIара дезала декхар а да.

Саг югачунгара хоадам болла ахча хьа ца даьккхача шоай йоI йита тарлу, тIаккха из кердзана! цIайоагIаргъя яха уйлаш йолаш ба цхьаболча маьхкарий дай. Из нийса дац. Мелла ахча даьккха дале а цхьана бахаргбац вIашагIкъаста безам бараш. Нагахь санна вIаши безаш, цхьанне шоллагIвар лоархIаш хуле уж вIашагIбоахаргбац цхьанна халонои къелои. Мичча тайпара материальни хьал дале а шоай иразерча кхоаненна эшар Iалаш а деш бахаргба уж. Цудухьа кхера дезац вай йигачо воай йоI йитар. Цул совгIа цхьаккха хIама ха йоацаш доацилга а ма-дий вай кхетаде дезаш. Хувцалуш да кхыметтел Iалам, ха, ди-бийса, иштта нах. Дика бераш вои во дараш дикеи кхувш а моттигаш дукха я. ТIаккха кхоана фу хургла хьажа гIерташ ца эшараш леладелга вIаштIехьдац.

Зовхалола юкъебахача боккхийча наха шаккъа да раьза а хинна жоп денна устагIа бийча, шортта ахча истола тIа Iодиллача а хадаш дац вайнаха юкъера уж ца эша гIулакхаш. ШоллагIча е кхоалагIча дийнахьа нус йолча боагIа саг йийхачун кхоаччара а хийра а вежарий. ДIахьажалаш укхаза мел хула ца эша зе: несийна дошо сахьат, 100—150 сома маьха кагий хIамаш, цхьа-ши, яьшка малар дахь, 100—200 сом Iодул. Цунах 90 процент зе хул саг йийхачун вешийна. ХIаьта йиIий даьшта а доккха зе хул цу бус. МалагIча гIулакха ду вай иззал доккха зе. Дерригa чакхдаьнначул тIехьагIа саг йоалаечун чотах дIатакха дезаш ма-хулий из дерригa. ДIахо а саг цIайоалаяле иштта массехказа а боагIа уж.

Бийса а йилла саг цIайоалаюха гарга кхаьчача кхоаччара а хийра гаргалол мел ярашка кхайк вай. ТIаккха укхаза мел леладу вай ца эшараш. Дуккхача гаргарча наха доахан, жа кхувл, хIаьта исташа котамаш, зипаш, даьреш кхухь. Диканд саг йоалаеш доккха зе хиннараштa цунах новкъостал лоархIаргда вай. Из иштта дале цар юха совгIата лаьрхIа чуехка хIамаш дIа хIана хьу саг йоагIача баьхкараша? Уж ца яхьийтача эхь лоархI вай. ДезагIдола зипаши даьреши, кхыметтел дулх, кагий хIамаш цар юха дIахьош хилча совгIаташка дIадахар лархIа дезий хьаенача хIамашка дIадаха ахча? Юххера а совгIаташ денилга а доацаш дIа-юха товараш хувцилга хул цунах. Ца эшаш леладеш хIамаш да уж. ТIехьагIа, аз саг йоагIача иззал дIадихьадар, цар сона ер юха деппадац яхаш дусташ, озаш лелаш хул дуккагIбараш.

Сона хетачох укхаза доккха гIалат ду вай. Тарлучоах совгIат дIа а дихье хIама юха ца яхьаш Iе мегаций ахчанца дIа-юха хувцараш ца а деш.

Хьажал дIахо. Саг цIаяхачул тIехьагIа совгIаташ а дахьаш йоI-йишийна тIехьабоагIа кхалнах. ТIаккха шоай мехкарий кхоачаш цIагIара ара а балале найцагара юха малагIа совгIаташ дахьаргда-те яхаш уйла еш хул цар ноаной. ХIаьта шозза дуккагIа хила деза найца совгIаташ. Хьахьий — цаI хьона да, Iа шиъ сона юхада яхилга дац из? Нагахьа санна хьай йишийна цхьа совгIат а нйца хье яха яле царгара хIама хьа а ца эцаш юха цIа еча бакъахьа ецйй хьо?

Юха а шинна оагIонгахьара ца эша зенаш ду вай. Хьамсара дай-ноаной, шоай керда хиннача гаргал сага чIоагIа зе хиллалца Iе сатем хIана бац шун? Цун хьал-торон уйла а яь селла чIоагIа низ ца беш Iийча бакъахьа дац шо.

Эггара тIехьагIа бIарчча тоаба вIашагI а кхийте уццIей (маIанах) боагIа найц волча. Укхаза устагIа, москалаш, котамаш йоаеш, кхыдараш деш доккха зе хул найца. Села доккха зе ца дайташ дIабаха мегаций уж, баккал шоаш баьхкача. Нагахьа санна саг яхача дийнахьа баьхкача из зе дукха холуш хургдоацилга дика хов вайна, ялх бетта е шера тIеххьа ца а тетташ.

Из воашта дика ховшше къизача моастагIчоа санна найца хьалхагIа зе а техе тIаккха из дагадоаллаш хул вай.

Саг йоалаярахи маьре яхарахи долча вай ца эшача гIулакхех кхы дуккха дувца йиш яр. Лакхе аз мел дийцараш воашта харцахьа, ца эшаш долга ховшше вай леладеш да. Боккъалдар аьлча, кагийчарна бакъахьдар дIа а хьехаш уж дIа ца доахаш лелача вай — доккхагIдолчар ба берригa бехк. Хьадувла, уж къаьнача замах юхедиса ца эша хIамаш воашта юкъера дIа а даьхе кхыча къамашца цхьана таханарча иразеча новкъа дIагIо вай!

М. КЕЛИГОВ.

КЕПАЙОАЗУВ—ПАРТЕ ТЕШАМЕ ГЕРЗ

НИЗ БОЛАШ ДА ДОШ

Беррига советски нах санна айденнача хьинарца къахьегаш, КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъе гIерташ боахк наьсархой. Шу дика дIадоладаьд. Республика «Сийлен доска» тIа яьннай Наьсаре — паччахьалкхенна дулх а шура а дIаялара планаш тIехкхоачашъяьй аьнна.

Промышленни продукци арахецара квартальни задани а тIехкхоачашъяьй наьсархоша, дикка чакхдоалаш латт гота балхаш. Тешаме ремонт яь кийчъяь техника ца соцаш болх беш я кхашка.

Района къахьегама вахар ма-хулла дикагIа дIахьокха гIертараш да пхи эзар гаргга тираж йола «Ленина никъ» яха газет. Тайп-тайпара газетни жанрашка дувц оаха хьалхе лелаеча коллективаша, къаьст-къаьстача наха укх шера хьалхарча квартале социалистически декхараш кхоачашдарах. Цу дешашта хетаяь лаьрххIа шо номер арахийцай оаха: наI — юртбоахамахи шоллагIъяр — промышленностахи.

Цар тIа да хьалхе лелаерий портреташ, цар Сийлен доска тIа яьхача коллективашта карагIдаьннараш дувца материалаш.

Доккха доттагIал тоссаденнад тха Къилбаседа - ХIирий Пионгородни районе бахача нахаца. Каст-каста араювл юкъара номераш, социалистически яхьа хетаяь оагIонаш.

ДоттагIала доазув шерлуш доагIа. 24 апреле араяьлар Дагестана Хасав - Юртарча, Черсий - Балкхарой Урванск, Къилбаседа - ХIирий Кировски районни редакцешца кийчъяь номераш. Къамашта юкъерча ленински доттагIала хетаяь я уж.

Тха газетаца бувзам лоаттабеш ах бIаь совгIа саг ва. Мишта, сенца хьатIаувз оаха уж? Тайп-тайпара наькъаш да цу гIулакха.

Укх деношка хоза кийчбеша йоIи эIамига саги хьачудаьлар редакце.

— ХIана даьхкадар шо?

— Корреспондент везаш даьхкадар тхо-м. — Цхьа хоза моттиг я тха школе-интернате вIашагIйоллаш. Цига хургба къахьегама, тIема ветеранаш, концерт оттадергда. Керда паспорташ дIадалара хетадаь цIей да из...

— Хьо ва-кх оаха цига хьожаву корреспондент, — аьнча цецваьлар эIамига саг. Из гIулакх вIаштIехьдаьккхача хьона ховргдац яздe?

Кхийтар эIамига саг. Мишта язде деза аьнна лоацца дIа я дувцийта раьза волаш дIавахар из.

Кулг а лаьца газета трибуна тIа бахa безаш нах а дукха хул. хIаьта царна хьалхара дош ала дезаш а кIезига хилац. Иштта ба-кх газета болх... Сийде а лархIа а безй хьачубаьхка, хIаьта телефонаца, письмоца газета духовцикхача луш бола нах. Уж бецаре газет а мича хургдар. Цудухьа лех оаха уж, доккхал ду царех.

ДIадахача шера тха редакце болх беш хилар къонача журналистий школа.

Цхьа ткъаьх корреспондент велар тхона цо. ХIанз тхона бувзам болаш а яздеш а ба царех дукхагIбараш. Царна юкъе «жовхьараш» а кийсделар. БурокIалхарча дешархочо Хамхоева Розас газета тIа язду хIама ший тайпара къегаш хул.

Каст-каста вIашагIбетталу газета новкъостий тха редакце. Хоза хет тхона цар оала дош. цар къона оаз.

Бицлац тхона тхоай къаьна доттагIий а. Газета чIоагIа накъадоалаш хул трикотажни фабрика партбюро секретара Гагиев Бахьаудина, Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретара Местоев Хьасана, трикотажни фабрикерча мастера гIончо КПСС XXV съезда делегата Орцханова Зоясе, «Назрановский» совхоза Наьсар - Кертерча отделене механизатора Зангиев Керама, района керттерча лора Вышегуров Хьамида, кхычар письмош.

Эггара хьалха эшар хьаьнала къахьегам ба. Тха районе дукха ба хьинар дола нах. Республике хьалхе лелаеча 48 доярках «Октября 40 шу» яхача тха ихьан совхоза 6 доярка я. Дукха ба тха районе гаьнна цIи хеза нах а.

«КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъергья вай!», «Парте тIахьехама — овсарле къахьегам!», «ТIехьабусараш хила йиш яц!», «Хьаду хIама—тIехьеп лаьрхIа!», «Пятилетка къахьегама седкъий», иштта кхыйолча рубрикашта кIала материалаш кепа а етташ дувц оаха къахьегамхой дикача гIулакхех.

Йоккха моттиг дIалоацаш я газета шоллагIа оагIув а. Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара лаьрхIа я цу тIа кепаетта материалаш. КПСС обкома X пленумо дIадехарашта жоп луш уж хулийтилга тхоай керттера декхар лоархI оаха.

Фашистски Германи эшаяь 30 шу диза ха геттара хьувкъаме хилар тха газета. ДIадахача цу юбилейни шера араяьннача тха 156 газета номераш тIа 150 материал духхьал ихьан тIема - патриотически кхетам балара темана хетаяь яр. ХIаьта Наьсаре из ди дездара хетаяь лаьрххIа ши номер араяьлар.

Бахача наха хьаяздеча письмоша а доккха новкъостал ду тхона. ДIадахача шера 600 письмо дера редакцега. Царна юкъе оаха кепатехача 42 материалах 32-нена жоп дера тхоне, е 1974 шерарчул дикка дукхагIа.

Холуш хул газето ду гIо а. Трикотажни фабрикера швея Галаева Асма маьре едда яхар цигарча къонача болхлочунга Оздоев Хизарга. Шин тоабах бола мурдаш вIашка гIерта болабелар: шоай тоабах йоаца саг оаш хIана йитай аьнна цаIаши, тхоашка хьаена саг дIалургьяц оаха аьнна вожаши. ХIаьта кагийбарашта мича хов из «мурдал а туркхал а». Сихха юкъе делар газет.

Кхы хазаппар мурдий Iимал. ХIанз хоза бахаш ба уж къона дезал.

Назранерча пожарни охранера болхло «тур» а даьккха Наьсар-Керте яхача шийхьалха хиннача сесага духьал ваьлар са дай баьха лаьтта мукъадалийта, аьнна. Темаркъас шортта соцавир.

Нана ший воIа духьалъяьлар гIулакх суде а телаш. Кхыча къамаш саг а йоалаяь са цIагIа вахаргвац хьо, аравала йоахар кIоаргга дьнах тешаш йолча нанас. Ше дувцар нийса ца хиларах йоккха саг дIакхетайир газето.

Дукха я иштта газета оарц накъадаьнна моттигаш.

ДIаяхача заман ийрча гIулакхаш хьаллуацараштa духьала йола материалаш чаьяра лаьрххIа план я тха. Цу тIа белгалбаь ба уж язъе еза нах, цар уж редакце маца хьаяхкийта еза оттадаьд.

Шоай ма-хулла газет хозагIа хилийта гIерт тха полиграфисташ а. Шоай гIулакх дика довзаш болхлой ба линотипистка Костоева Люба, верстальщица Сидакова Света, печатник Шаулиев Iийса, кхыбараш. Газета дикал кIезиг дукха айяь кепаетта сурташ Орджоникидзерча цинкографе тхона кийчдаро а.

Гу Наьсарерча журналисташта шоай кхоачамбоацараш а. Уж дIададахара, хIаьта кепайоазон дош кхы а эовнегIа хилийтара къахьегаргда оаха.

М. ЗАНГИЕВ,
Наьсарерча «Ленина никъ» яхача газета редактор.

Тха корреспонденташ

ХАМХОЕВА Ф.,
Назрановски района Яндарерча библиотека библиотекарь.

ГАБАЕВ Д.,
Грозненски бурув тохара балхий управлене партбюро секретарь.

БАКАЛЮК А.,
Карабулакски бурув тохара балхий управлене воккхагIвола инженер.

ГОРБАКОВ С.,
Грозненски № 10 йолча специализированни гIишлой - монтажни управлене монтажник.

КОРТОЕВ Я.,
Малгобекски района № 2 йолча юкъерча школа дешархо.

ВАХАР ДОВЗАШ ХИЛЧА

Болхлой - ахархой корреспондентий доккхача эсара юкъерча цхьаннех, Абадиев Урусханах. ала безам ба са массехк дош.

17 шу да хIанз Назрановски районерча Наьсар - Кертерча къахьегамхой депутатий юрта Совета председатель волча нов. Абадиева «Сердало» газетага язду. Тайп-тайпара я цо язъеча материалий темаш. Уж я промышленни предприятешка, гIишлош хьалъеча, совхоза кхашка, фермашка, кхыча организацешка къахьегача наха хетаяь, цар сийлен гIулакхаш, карагIдаьннараш дувцаш. Юха ца гIорташ язду Абадиева вайна юкъе нийслуча зуламхоех, духхьал дIаоал цо царех доахкача гIалатех.

Къаьстта чIоагIа язду цо КПСС Нохч - ГIалгIай обкома X-ча пленумо белгалдаьхача интернациональни атеистически кхетама балха юкъе гучадаьннача кхоачамбоацарех.

«Вониа машар хургбац» яхаш яр «Сердало» газета тIа дукха ха йоацаш араьнна Абадиева язъяь статья. Цу тIа автора дувцар юртарча наха юкъе тарлургдоацача зуламеча гIулакхех.

...Хала шу дар дIадахар, чIоагIа йокъал яр эттар, хьайбашта кхоачамболлаш доакъар кийчде вIаштIехьдалаьзар районерча совхозий. У. Абадиева ше язъяьча материала тIа юртахой тIахьийхар юкъарча хьайбашта гIожа доакъар кийчдара. КIира дaлалехьа цIаькха информаци елар Урусхана: 55 тонн доакъар Iалашде лаьрхIача 59 тонн Iалашдаьд, аьнна. Юрта Совета председатела язъяьча лоацца заметка яхь йола кIантий оарцагIбахарах хьахиннар дар из. Доакъар кийчдеча хьинаре дакъа лаьцар депутаташа Бузуртанов Аслана, Плиев Ахьмада, Абадиев Руслана, активисташа Альмурзиев Салмана, Оздоев Беслана, Плиев Исраила, Абадиев Идриса, кхыбараша.

Гуш ма-хиллара, таханарча декхараша, хано дIадехарашка хьежжа дукха а тайп-тайпара а я У. Абадиева язъеча материалий темаш. Цо язду юртбоахамерча гIулакхех, культурни вахарах, керда саг кхетавара - кхевара хьакъехьа, наха атеистически интернациональни кхетам баларах.

— ХIанз, — йоах юртарча тха корреспондента, — сай керттера декхар лерх аз КПСС XXV-ча съезло советски халкъа хьалхашка оттадаь сийлен декхараш толамца кхоачашдара оарцагIбаьннача сай юртахоех яздeлга, дIахьалхашкахьа дахара вайна новкъарле ю йирча гIулакхаш гучадоахилга.

А. САГОВ.

ТАХАНАРЧА ДЕННА ЭШАРАШ

Итт шу совгIа ха я «Сердало» газет аз язду а деша а. ГIалгIай меттала из арадувландаь из дешарал совгIа, сакъердаме материалаш цу тIа араювландаь а.

ДагадоагIа сона, вIалла дукха ха а яц юртбоахама производстве механизированни отрядаш вIашагIйохкара хьакъехьа парте обкома бюро соцам арабаьння. ХIаьта газето цул тIехьагIа массехк ди дaлалехьа дийцар тха районерча цIи хезача хьажкIаш лелаечун Лебеденко Леонида механизированни отрядах, соахкарча цун опытах, цун социалистически декхарех.

Газета тIа хул республикерча меттел Сунженски районерча а къахьегамхой толамех язъяь очеркаш, зарисовкаш, араювла яьннай хьовзамаш лерашта, бюрократашта, дер дайнарашта тохаш йола фельетонаш, рейдови материалаш.

Белгалйоалаш яр традицеш ювцаш 1975 шера 2 августа «Сердало» газета тIа кепатеха статья. Газето нийса гIоттадаьд эшаш йоацача, моццагIе а деиз пайдапа йоацача яьнначеи гIалгIашта юкъе хIанз а яхаш йолчеи традицеех дола дош.

Цул тIехьагIа деиз хIара номер тIа хIана ювлац аьнна араювла яьннай цу статьяна тIехьа йоагIа откликаш. Цига дакъа лаьцад кулгалдеча болхлоша, депутаташа меттел, мугIарерча болхлоша, хьехархоша, пенсионераша а. Шоай материалашка цар дувцар дукха истий кхувларех, кхийна баланза бола мехкарий низагIа маьре ухийтарех, урдоех, лоацца аьлча ширача замах юхедисача во мел долча гIулакхех. Кхыметтел хIанз а каст-каста нийслу цу рубрикана кIал материалаш.

Газета карагIдаьнна дика хIамаш дувцача хана са безам ба кхоачамбоацараш белгалдаха а. Дика дагадоагIа сона «КIарцхал» яхача рубрикана кIал хьалха сакъердаме материалаш газето кепайийтта. Цхьабакъда укх тIеххьарча хана лаьгIъеннай уж. КIезигагIо хул критически материалаш а, хIаьта кхоачамбоацараш хIанз а шортта долаш долга вайна ховш ма-дий. Царна Iоттар еш йола материалаш ирагIа а дукхагIа а хила еза.

М. ЕВЛОЕВ.
Сунженски районерча XIX партсъезда цIерагIча колхоза боахама гIулакхий заведующий.

Парторганизаце тешаме гIонча

Вознесенскерча газ чакхйоахача заводе арадаьннад «Газ чакхйоахар» цIи йола керда пенгазет. Конторе дIачуводдача хьалтехал ца Укх шера диэзлагIа арахийцад укхаза пенгазет. ЦхьоалагIча мая цIейна хетаяь я газета арIанара номер. Безам тIаоэаш эизашца хоза кийчдаь арахийцад редколлеге бIаьстан цIейна хетадаь газет. Къаьстта дукха къахьийгад художника.

Кердача газета хьалхашка соц конторе дIачуводаро а хьаравоагIар а. Хоза кийчдаь хиларал совгIа, цу тIара ха йиш я дукха кердадараш: КПСС XXV съезда соцамаш толамца кхоачашдара газ чакхйоахараштa хьалхашка латта декхараш, малагIча хьокхамашца уж накъабаьхкаб цIейна иттлагIча пятилетка хьалхарча шера декхараш толамца кхоачашдара яьржача социалистически яхье хьалха латтараш, тIехьабусараш, кагирхой гIулакхаш пенгазета балха хьинаре дакъа лоацаш бола болхлой корреспонденташ, иштта кхы дIахо а.

Иштта хул хIара керда газет ара массаза дала а. Газ чакхйоахараштa дукха дезаш а цар лоархIаш а да завода пенгазет. Иштта из дIаоттале вIаштIехьдаьннад редколлеге, цун редактора, завода директора заместителя Мамилов Махьмада. Ялх шу да парторганизаце коммуниста тIадилла декхар кхоачаш а деш, из пенгазета редактор вола. Цун вIаштIехьдаьннад редколлеге болх дика вIаштIехьбаккха.

Редколлеге ба цхьоалагIча комбинированни установка оператор, завода комсомола комитета секретарь, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат Шабельникова Татьяна, электромонтер Кузнецов Валерий чертежница Зайцева Светлана, компрессорни станце оператор Энгиноева Ирина. Пенгазет аракецача ши-ший чаьдда декхараш кхоачашдеш ба царех хIарвар. Масала, Т. Шабельникова я пенгазета тIа кагирхой вахар гойтара бехктокхаме, художественно газета кийчдеш ва В. Кузнецов сатирен юмори лелаю С. Зайцевас авторашца беча балха жоп лу И. Энгиноевас. Цар массане хьинар вIашагIтоха, пенгазета дикагIа хилийтара из тIадерзаде ховш ва редактор.

Редколлеге къаьстта йоаккхо еш леладу шийна гонахьа общественни актив вIашагIтохара гIулакх. Из цун дика вIаштIехьа а доалл. Массе а хана пенгазета тIа тайп-тайпарча дешаех яздеш ва 30 совгIа болхло, гIулакхера саг, специалист. Пенгазета балха къаьстта хьинаре дакъа лоацаш ба болхлой корреспонденташ, вай Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIема ветеранаш электромонтер Николай Николаевич Маликов, механически мастерской заведующи Георгий Петрович Шабельников, балха хьалха латтарех вола къона шофер Евлоев Махьмад, кхыбараш. Пенгазета оагIонаш тIа цар гIеттаду газ чакхйоахарий вахаре боккха лоархIам бола дешаш.

Редколлеге айхха бувзам лелабу халкъа тIахьожама группаца, «Комсомольски прожектора» штабаца, профилактика советаца. Цунах пайда а боал. Каст-каста хул пенгазета оагIонаш тIа заводерча халкъа тIахьожама группа председатела А. М. Богданова, «Комсомольски прожектора» штаба начальника В. И. Вальковс язъяь балха тIа нийслуш дола кхоачамбоацараш гучадоаха материалаш. Къаьстта хьинаре дакъа лоал цар пенгазета сатирически дакъа арахецача.

— Нагахьа санна тайп-тайпарча участкашкара дукха сатирически материал хилча оаха арахец «Воатагар йоагIа заводе гIолла» яха сатирически газета. хIаьта тIехдала йиш йоацаш лоархIаме хIамаш нийсделча сихха арахец «КIарцхал» е «Комсомольски прожектор хоам бу» яха сатирически газет. Укх шера цу тайпара кхо газет арахеца вIаштIехьдаьннад тха. Боккхача безамца деш ца газ чакхйоахараша. Цун керда номер араялара хьежаш хул болхлой.

Каст-каста хул пенгазета сатирически дакъа тIа балха дисциплина телхаераш, бракераш, хIамашта кхом ца бевраш, кхыдола гIалаташ дувлийтараш. Цу тIа араьнна хIара материал ювц цехашка, участкашка, профилактика совете, профсоюза завкоме. Къаьстта лоархIамечар хьакъехьа де дезар белгалдоаккх завода директора приказаца.

Ховш ма-хиллара, кепайоазон низ партийни организаце кулгалдарца ба. Цудухьа пенгазета болх тоабара гIулакха цахаддаш йоакхо ю завода партбюрос, цун секретара Лечаев Салмана. Цхьа шу совгIа ха хьалха завода партбюро заседане лаьрххIа дийцад редколлеге болх тоабара дош. Цига тIаийцача соцам тIа белгалдаьхад газета болх тоабара керттера наькъаш. Цунах пайда а баьннаб. Цул тIехьагIа хьайоагIача хана чуловцам дикагIа болаш, критика дукхагIа йолаш да газета. Белггала тоадаьд из арахецилга. Хьалха дукхагIча даьхье цIейшта хетадаь араювлаш хиннадале, хIанз хан-хаица хьа бетта цкъа арадувл газ чакхйоахача заводера пенгазет.

—Тха пенгазето доккха новкъостал ду парторганизацена, — дувц партбюро секретара С. Лечаева, — завода хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашде газ чакхйоахараш оарцагIбаха, балха юкъера кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха, балха участкашка пенгазетий болх дикагIа вIаштIехьбаккха. Лоацца аьлча, тешаме парторганизаце гIонча а хинна дIаэттад «Газ чакхйоахар» яха пенгазет.

Цунна къаьгга тешал ду цхьаькхане а. Укх тIехьарча шин шера вIаштта МагIалбика районерча пенгазеташка хьожача хьалхара моттиг яьккхай Вознесенскерча газ чакхйоахача завода пенгазето. хIаьта призовой моттигаш цо йоаха-м пха шу а да.

Тахан советски кепайоазон цIейца дег тIара даькъала а бувцаш. дIахо йодача хана а иштта толамаш дахар лоаш лоаца баккха лов газета редактора, редколлеге доакъашхошта, газета берригача авторашта.

СУРТА ТIА: Вознесенскерча газ чакхйоахача заводе арадаьннад керда пенгазет.

А. БАСИЕВ.
Х. ЮНУСОВА сурт.

ПЕНГАЗЕТАША ДУВЦ...

Н. К. Крупскаяй цIерагIча культура Дворецa зале хьалъоттадаь дар Октябрьски района предприятей, организацей, учрежденей пенгазеташ. Дерригa цига хьагулдаь дар 35 пенгазет.

Уж художественно кийчдаргеи цар чулоацамгеи диллача дIадахача шерашка хинначул газеташ дикка тоаденнилга гуш дар.

Пенгазеташка эггара дукхагIа теркам тIаахийтар коллективий производственни дешаш ца дувзаденна да. Цар тIа дувц социалистически яхь вIаштIехьъяккхарах, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъярах, коммунисташа шоай авангардни лоархIам айбарах.

КПСС Октябрьски райкомо пенгазетий редколлегешта хьалхашка декхар оттадаьд КПСС XXV съезда материалашта шерра пропаганда яра. уж коллективашта хьалхашка латтача декхарашца айхха ювла а ювзаш. СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химкомбината коллективо «ХIара балха денна — дикала Знак» аьнна дIаболабаь болам массанахьа хьаллоацилгеи вахаре чакхбоаккхилгеи Iалашдара.

Хьажара жюрена атта хилацар дикагIдола пенгазет къоастале. хIана аьлча цу тайпара дараш кIезига дацар укхаза.

Iилман - тохкама институтай газеташта юкъера хьалхара моттиг «Мехкдаьтта бахьание» яхача СевКавНИПИнефть института (парторганизаце секретарь нов. Шаталов, редактор нов. Сахаров) газетага кхаьчар. Из хоза бIаог тIаотташ кийчдаь, хIаьта керттера цIенхаштта партийни чулоацам болаш дар. Коллектива вахар массе оагIонгахьара хьахьокх цу тIа: производственни толамех, социалистически яхье котбаьннарех, партийни дешарах, кхетама балхах дувцарал совгIа сурташ а дар. Дика хьагойт газето къахьегача сага гIулакхаш, уйлаш. Йолаш яр балхаца дувзаденнача кхоачамбоацарех дувцаш йола материал а.

Из иштта хургдацар цар партийни организаце, редколлеге яздерий актив оарцагIйоаккхаш лерттIа болх ца боре. Цар хьалхе вIашагIкхийте дувц аргIанара номер кийчъярах дола дош.

Цу газета дIакхоачаш дика дар «Автоматизация» цIи йола «Нефтегазпромавтоматика» яхача проектно - конструкторски бюро (парторганизаце секретарь нов. Павлов, редактор нов. Дунаев) газета. Цар каст-каста арахец тематически номераш. Дика вIаштIехьъяьхай паспорташ хувцара, 8-ча марта хетаяь номераш. Бегашца, Iоттарашца ювзаенна заметкаш хул газета тIа.

Промышленни предприятей газеташта юкъера дикагIа хиларца белгалдаьккхар «Локомотив» яха депо пенгазет (парторганизаце секретарь нов. Шепелев, редактор нов. Анохов). Коллектива вахар дика хьагойт цо. Из газет аралувла ткъо шу даьннад. ШоллагIа моттиг кхаьчар «Электрик» яхача Малхбоален электросетейи «Приборостроитель» яхача «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни заводеи газеташка, кхоалагIъяр — «Электрик» яхача электромеханически завода газетага.

Л. ЕВЛОЕВА,
КПСС Октябрьски райкома инструктор.

БОЛХЛОЙ ГАЗЕТА СИЙ

Массазара оамал а хинна дIаоладеннад коллективай къахьегама гIулакхех, шоашца цхьана къахьегача новкъостех дувцар духьа заводской многотиражни газета редакце цехий, установкай, участкай начальникаш ухилга. Цкъаза письмош а доаккхийт моллагIча лоархIаш волча сагах, производстве хьалха латтачох е социалистически яхье котвaьнначох дувцар дехаш.

Цкъа письмо дера редакце центральни заводской лаборатории кхоалагIча отдела начальника Ахматова Надежда Михайловнай хьакъехьа газета оагIош тIа дувцилга дехаш. Дукха ха ялалехьа «Нефтепереработчика» тIа араьлар «Ший гIулакх дукха дезар» яхаш корта а болаш, заводе 25 шера совгIа болх баьча башха - дикача къахьегамхочох йола очерк.

Тха рабкорий новкъосталца кепатехар къахьегача наха, рационализаторех, наставникех дувцаш йола кхы тайпа материалаш а. Царех я ший гIулакха башха - дикача говзанчох, йиьлагIча технологически цеха слесарах Тарасов Виктор Филипповичах йола очерк — «Декхар ховш вола саг», «Амхадов Лаьчий 57 рацпредложени» яха рационализаторах, шоллагIча технологически цеха воккхагIволча операторах Лаьча Амхадович Амхадовх дола дувцар, ший наставникех. № 4 йолча цеха 11-ча установка воккхагIволча операторах Къахьегама ЦIеча Байракхеи Октябрьски Революцеи орденаш лелаеча Невежин Михаил Степановичах оператора помощника, комсомолкас Еськина Любас яздаь «Хьокхам бала саг ва» яха дувцар а кхыдараш а.

Письмош а кхыдола хоамаш а ух редакце. Цар тIа мехкдаьтта чакхдоахараша хоам бу лерттIа къахьега новкъарле еча кхоачамбоацарех, техникеи оборудованеи хьурмат доацаш лелаярах. ТIаккха газета тIа «Ира хоам» е «Сатирически къоаламца», «Ира Iоттар» яхача рубрикашта кIал арайоал материалаш.

№ 4 йолча технологически цеха территоре тIа уллача КИП (контрольно - измерительни приборий) йиьлагIча участка болхлой группагара письмо кхаьчар редакце. Цу тIа дувцар шоаш цхьан помещенера кхыча помещене бехийтача киповцашца цеха кулгалхой во хиларах. Из бахьан долаш болхлой эIамигача гIаьленаш увзача моттигана лаьрхIа хиннача 7-ча установка эIамигача цIалга чу нийсбеннаб. хIаьта безача маьха оборудовани приборашц араюккъе латтийсай.

Газето «Ира Iоттар» яхача рубрикана кIал кепатехар корреспонденци: «ВIалла а хаарглолаш дац из?». № 4 йолча цеха кулгалхоша нийса кхеталир «Нефтеперерабoтчик» яхача газето кхайкадаьр: хьалхагIа № 11 йола насосни установка чухиннача здане чура паргIата помещени елар КИП мастерскена.

Газето критически материалаш арайоахаш а цул тIехьагIа царех хиннарех «Оаха яздаьчун леррагIа» яхача кертайоазонна кIал ший дешарашка хоам беш а йола цу тайпара моттигаш ювца дукха а яр.

Газето чIоагIа уйла тIайохийт цехий, установкай, участкай къахьегама коллективашкарча социалистически яхьа лелам, паччахьалкхен планаш толаме кхоачашъяр, производства эффективность лакхъяр, арахецача мехкдаьтта продуктай дикал тоаяр духьа цар лоаттабу къовсам бувцара.

Цlаккха а ца яьржача тайпара чIоагIа яьржар яхь В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе Сийлахь - боккхача Дай - мехка тIем тIа советски халкъо яьккхача Коталон 30 шу дизаран аргIанарча парте XXV съездан кийчо еш хиннача деношка Цехий, участкай, сменай, бригадай коллективай къахьегама яхь мишта лел диззагIеи шерагIеи дIахьокха, газет дешараш дерригача гIулакхашта массаза а духтIебаькха лоаттабе гIийртад газет. «Нефтепереработчико» дийцар заводе дикагIа болча нахах, производстве хьалха латтарех, социалистически яхье котбаьннарех.

Цу хана клишированни рубрикашта кIал каст-каста бIаргаго йиш яр «Пятилетка байракх лелаераш», «Къахьегама турпалаш», «Вай ветеранаш», «Болхлой коллектив» яха а кхыйола а корреспонденцеш. ХIара номер тIа кепадеттар нийслагIа пятилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсаме хьалха а этта болхарий портреташи групповой сурташи.

4-ча технологически цеха № 7 йолча комсомольско-кагирхой установка коллективо эггара хьалха рапорт делар нийслагIча пятилетка план кхоачашъярах. Газето къахьегама котало даькъала йийцар коллектива, технологий балха опытах лаьца дийцар, из дукхача къахьегача коллективашка дIа а кхоачийташ.

Тха газето новкъостал даьд планашш декхараш ханал хьалха кхоачашдара завода коллектив оарцагIъяккха. 1975 шера 5 декабре нийслагIча пятилетка задани кхоачашйир В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ коллективо, хIаьта 22 декабре — пятилетка тIеххьарча шера план. Дукха миллионаш сома маьха продукци кхы тIа а арахийцар.

Парте XXV съезда кийчъяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яха КПСС ЦК проект юви вай» яхаш рубрика яьлар газета тIа, цунна кIал шоашта бакъахьа хетараш дувцар болхлоша, инженерно - техническеи балхаш дераша, партийни бюрой секретараша, завода керттерча специалисташа. Цар предложенеш телар производстве эффективность лакхъяра, арахепа продукция дикагIа хилийтара. Кепатеха араяьхар материалаш: «Кердача лакхаленга!» — 2-ча технологически цеха начальника заместитель Г. Яценко, «Вай балха лоархIамегIара оагIош» — завода планови отдела начальник В. Старчак, «Хьалхарча шера — кердача толамашка!» — № 4 йолча цеха партбюро секретарь П. Шульженко, кхыраш.

Газета оагIонаш тIа я рубрикаш: «Партийни вахар», «Профсоюзни вахар», «Завода паркоме», «Редакцеони почтера», «Тха газет дешарий письмош», кхыраш.

Газето «Романтикаш» яхача клишированни рубрикана кIал халлаиза кепатт кагирхой оагIош. Цар тIа комсомольцашеи кагирхошеи дувц шоай гIулакхех, балха опыта хьакъехьа вIаши дагабувл, шоай наставникех лаьца язду.

Редакцена доккха новкъостал ду 12 сагах латтача редколлегеи хIара цехе хIана яц аьнна йолча, партийни бюрой кулгалца болх беча рабкоровски посташеи.

Ший болх планагIа лелабу редакце. ХIара квартала оттаю план, редколлеге ювц, завода парткомага чIоагIъяйта дIачулу из.

ХIанз завода коллективаца цхьана газето шийнизаш тIадерзадаьд КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяра: I квартала план 100,4 процент кхоачашъяь В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ коллективо дукххача эзараш сома маьха продукци кхы тIа а еннай.

Газето шерра кхайкаю СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химзавода коллективо эггара хьалха дIайолаяь яхьа керда форма: «ХIара балха денна — дикала Знак!» ХIанзле а цу яхьа юкъеяхай В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ иттнега кхаччалца йола къахьегама коллективаш.

В. ЕВДОКИМОВ,
«Нефтепереработчик» яхача дукхатиражни газета редактор.

Доазол дехьара

Новозеландски калейдоскоп

«ДОККХА ХIАМА ДАР ИЗ!»

Новозеландски ерригача прессо цхьаьтарра ишта лаьрхIар Тайжача океана КъулбехьарчА даькъа тIарча халкъий искусствай шоллагIа фестиваль. Хьожаш хинарашта диццлургдоацаш дег чу дийшад шоай тайпара халхараш, иллеш, массе тайпара хоза къоарза костюмаш. Эггара хьалха 1969 шера дагадехад фестиваль елга. Цу хана соцам бир «моттигерча искусства тайп-тайпара формаш лелае а дегIаккхувла а». Колониализмо доал деш даьха дуккха шераш регнона мехкашкарча къамий традицеш йохаеш Iаьткъад. Новкъарле яьй малхбузехьара «цивилизаци» чуйолларах хьахиннараша а. Халкъа искусствай цIей лездара дош цулухьа шерра хьаллаьцар, хIаьта фестиваль хозагIа, сакъердамегIа хилийтара чIоагIа болх баьб новозеландцаша.

СОВЕТСКИ СИБАРЕГIЕН «ВИЗИТНИ КАРТОЧКА»

Веллингтоне чIоагIа хозахеташ я «Советски СибарегIен Дальни Востоки» яха художественни суртий выставка. Из Кердадарий кепайоазон Агентства вIаштIехьъяьккха а «Новая Зеландия — СССР» яхача лоттагIала обществаца цхьана чакхйоаккхаш а я. «Боккъал башха выставка...» «Тоам бола мохк боввийтар аз сайна...» «Кхы а дуккагIа ха лов СССР-ах дола хIамаш...» Цу тайпара бе-бе йоазош да отзывий книгаш тIа. Столицера яьлча Нови Зеланде кхыча городашка а гойташ хургья выставка.

КХЕРАМЕ МОТТИГ

Курилашкара американски континента форда малхбузехьарча йистагахьа бодача «вулканаш дукха гIеттача аьса» тIа я Новозеландски гIайреш. «ХIанз а тIехьа диццаланза да укхаза 1855 шера Велингтона юкъ цхьа метри ах метри ай а еш лаьтта кIаь низ болаш теха чиг. Цу хана кемашта хьалъеш лаьтта запасной причал лаьттан тIа нийсъеллар... Алхха дIалахача цхьан шера Нови Зеланде ткъоазза мохк аьгаб, хIаьта царех шийттазза — Къилбаселен гIайрен тIа. Шу доладеннача юххье эггара хьалха «сомаьлар» ткъаь шера башха меттахьа хьовш ца хинна Нгау-Рухое яха вулкан. Цун къамарга чура уна а ухаш дуккха километраш гобаькхха Iолийгар доккхий тIой. ХIаьта декабре Тонган Самоан гIайрений районе мохк аьга лаьттанна кIалхара ура. гIа къилдача къематага кхерабенна хьежаш бар нах. Пляжаш дIакъайлар. лоралелаш. яхаш хоам бора радиос.

Мохк агарах кхераш болча новозеландцашта цкъан шоззен вIаштIар. даь хайга ахкай цIеноп гIойленагIа хет. Городашка-м дуккхаза вIаштIардаь лакха цIеноше а лу, цхьабакъла мохк аьгача чIоагIа латтаргдолаш уж хилийтара дукха рузкъа эш.

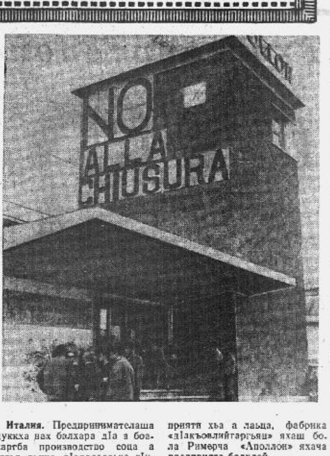

Италия. Предприниматёлаша дуккха нах балхара дIа а боахаргба производство соца а ергья аьнна дIадоладаьча гIулакха духьал баьннаб предприятн хьа а лаьца, фабрика «дIакъовлийтаргьяц» яхаш бола Римерча «Аполлон» яхача предприяте болхлой.

ТАСС фотохроника.

ЛАОС: РЕСПУБЛИКА ЭГГАРА ХЬАЛХА БОАХА ГIА

Лаосски Халкъа-Демократически Республика — дунен тIа эггара къонагIа йола пачхаьхалкхе. Пхе беттага ца кхоаччаш ха яьннай Вьетнама правительственни зданеш тIа республика байракхаш урагIа яхача. легандашка хьахинна из мохк хIанз денз дIа бокъонца болча машара, кортамукъален, демократе, цхьоагIон, тоабалара наькъагIа гIоргба аьнна цун кулгалхоша хьакхайкадаьча дийнахьа денз.

Дерригача прогрессивни адамашта, эггара хьалхарча аргIанна социалистически мехкий халкъашта дег тIара дика хийтар дуккхача шерашка мохк хIалакхбеши цIий Iоухийташи болча тIема ала лаьттача районе керда халкъа-демократически пачхаьалкхе хьахинна. ДIаяхача ханах юхедиса ха元 хIамаш дIадахара. халкъа боахам юхаметтаоттабара, гIулакхаш лертIадахаран бахача наьха вахара боарам халданза тоабаран тIадерзадаь халкъа Iаьдало эггара хьалха чакхдаха доладаь гIулакхаш дег тIара къоабаллеш тIайицар турпалча лаосски халкъа миллионаш болча доттагIаша.

Нагахьа санна ЛНДР хьахинначул тIехьагIа дIадахача хьалхарча бетташка даьрашка хьежача, цар гIад ца вига йиш яц: чIоагIа хьийкъа дута чуденад. толаме дегIаух хьайбай боахам. лаьтта леладелга, ирригаци. Дукха предприятеш юхаметтаоттаяьй. дувца кхабар доацаш дика вIаштIехьбаькхаб торговн сета, транспорта болх.

Атта дац къоначча республикана. Цунна духьала тийша балхаш доладаьд империализма реакционни низашеи цар гIончашеи. Таиланда территоре тIа шоашта бIы нийсбаьча лаосски контрреволюционераша къайлагIа доазонах сехьа а боахаш чуухийт кхашка болх беш боахкача ахархошта дов деш. тIаьш лелхийташ. наькъаш дохадеш бола диверсанташ. Дукха ха йоацаш массехк террористически акт яьй столице. Бандиташа бомбаш кхайсай къаман радио чуйолча зданеша хьалхашка а хIаьта иштта социалистически мехкий массехк посольства территореш тIа а.

Реакце шийна агентура вIашагIъетт патриоташа дохадаьча аьттехьарча низий эскаре гIулакх деш хиннача эпсарехи революци котъяьнначул тIехьагIа мехкара байдда дIабахача помещикий - феодальни хьал дарий викалехи. Бакъдараша иштта тешал ду лаосски контрреволюционераштА империалистически пачхаьалкхений разведкаша а эггара хьалхарча аргIанна американски ЦРУ-с а доккха материальни новкъостал деш хилара. тийша балхаш леладара планаш увттае царна гIо деш хилара. КПЛ лаосски информационни агентства беча хоамагIа из, белгтала аьлча, лодкъамаш эцача хана бакъдир бахача наьха новкъосталца ЛНДР ккерамзлен низаша лийцача дуккхача бандиташа.

Ховш ма-дарра. ЛНДР хьахиннача хьалхарча деношке а денз империализман реакцеи низаша экономически блокада оттайир цунна духьала. Къона республика хьахиннача хьалхарча юхьига нийсъеннача халонех пайда эца, мехка моцал оттае, кегар болла, революционни низаш мелле, мехкара хьал лертIадаккхара кердача правительства увттаю планаш юкъагIъяха гIийртад уж. Цхьабакъда лаосски халкъа моастагIашта карагIдаьнна ер мадий аьнна хIама дац. Республикана новкъостала оаршагI. баьхкар цун доттагIий — Советски Союз, Вьетнам, кхыдола социалистически мехкаш.

Террористически диверсионни гIулакхаш ший низ махкоачча доладаьд лаосски контрреволюце. Цхьабакъда моастагIашна мел чIоагIа къахьеге а, историе чарх юхакхостае моргаргдац царна.

Б. ВАСИЛЬЕВ.
(АПН).

Франце хиннад металлургаша шоай балха хьалаш тоадар хьадехаш дола Къаман денош. Парижски районерча металлообрабатывающии металлургически промышленноста викалаша, столица цхьан майда тIа гул а бенна, хьадийхад къахьегама хьалаш тоадар, алапеш тIатохар, хIамашта маьхаш тIадеттилга соцадар.

ТАСС фотохроника.

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

АЛКОГОЛЬ— УНАХЦIЕНОН МОАСТАГIА

Алкоголь наха яйза геттара дукха ха я. Вешта аьлча 10 эзар шу хьалха денз хьаде доладаьд корта бохабу малар. Эггара хьалха из доаккхаш хиннад ноккхарий мезах, сомийн комарийн соках. Цхьаццаболча даьлаш лоархIаш дола денош дездеча е хьаша веча мийннад из цу хана.

Цу ширача замашка баьхача доккха хьаькъал долча наха гуш хиннад корта бохабеча маларех даргдола зулам, уж чIоагIа духьала а хиннаб уж мелара. Бакъда цар хьехамашта дIадоаккхаденнадац из.

Малар мелча хIама дикагIа дуалу оал. Да а да из иштта. Бакъда диццалийта дагIац цунца дувзаденна ферменташ кIезигьяларца бна кхача дегIах кIезигагIа дIалаташ хилар.

Шийлача хана масса малар мелча йIайхагIа хул оал. ХIанад из иштта? ЦIий лела сосудаш шерлу из мелча, из Iаткъ керта хьаь сосудий центраштА а. ЦIокана юхерча сосудашка цIий дуккагIа кхачарах хьахула йIовхал дукха дегIах арайоал, дегIа температура лохлу. ТIехьанахьара дегI дIоахденнача сага хет ше маларо вIоахвича санна. Из Iехавеш йола йIовхал я. Дукха малар кхераме да сага дегIа. Цо дерригача дегIа Iоткъам бу. Са дукъ, дог оттаду, ченна гастрит яха хала лазар хулийт.

Къаьстта из хул 50 градусал тIехдоала малар мелча.

Малар тIехдоахаш корта бохабеш хиларца дувзаденна хьахул лазараш, юххьанца нервно - психически лоаттам бох. тIаккха дегIа чухьарча органашта лазар кхет. Из да алкоголизм е алкогольни наркомани оалаш дар. Цун кертера белгало я из лазар кхийтта саг малара чIоагIа тIакхувш хилар, ше молачун боарам ца ховш уйлах веха из хилар. Цкъаза 0,5—1,00 литр къаракъ молача дIакхоач из. ХIаьта иштал къаракъ цIаьхха меннача сага дегI дуккха дохьаж кхийтта кIалдита а кхыметтел ве а тарлу.

Цхьаболча алкоголикаша халданза къаракъ е кхыдола корта бохабу малар мелаш, массаза я беха болаш дукха ха йоаккх балха ара а ца боалаш. Цар из мол цхьаккха хIама а ца дуаш, дуккха хий а молаш. Малар дIа ца даьлча цIагIара арабовлац уж. Из лазар тIерадаьнначул тIехьагIа цхьа ха йовкх цар вIалла ца молаш, болх геттара дика беш, нахаца безаме болаш. Шоаех мелаш даьннача гIалатах бехказа бовла санна хьовз. Цу хана царех волча сагах оал: «Ца мелча-м геттара дика саг ма-варий из».

Алкоголь къаьстта чIоагIа Iаткъ къоначарнеи кхалнахаи. Мух аха, зIаммига хинна халаметар а ца довш дIаболабале, кIираш, бетташ, кхы а дуккагIа ханаш йоах цар из тIера ца доалаш. Малар совдоахача дуккхабараштА хул кIай лазар яхар. Из хьахила массехк ди хьалха гучаяла йолалу цун белгалонаш: наб кхетац. боаца кхерам отт, наб кхетача хана тайп - тайпара дола суртащ духьал увтт. Цул тIехьагIа сакхетам талха болалу, шийна духьал укзара хIамаш — бIехалаш, воатагараш, кхыяраш ухаш санна хет цунна. Цкъаза больницах шоай цIа, лорехи цигарча унахоехи шоай цIагIара нах, гаргара нах хет, цкъаза шоаш боабе гIерта моастагIий хет. Цу хана сов чIоагIа кхералу уж, шоашта теха бов гIерт.

Алкоголь организм мелъеш, низ бохабеш хIама я, цу тIа гIолла пехкашта кхайкор хул. ХIаьта кхайкор хинна бола алкоголикаш берзабе чIоагIа хала хул. Алкоголизм дIа ца яьккхача кхайкор дIадоаккхалургдац йоах дунен тIа толашагIа болча лораша.

Экспериментальни тохкамаша гучадаьккхад бахаш болча нахах хьадаьнна бераш эпилепси яха а кхыдола а лазар долаш хила тарлургхилар, нагахьа санна кхайкор доалдаш уж бале из лазар долаш а хургхилар.

Ширача замалахьа баьхача наха саг йоалаьча хана зIамигача сагага чхьагIар молийташ хиннадац — бераш уне хургда яхаш. Цох лаьца дукха дувцараш хиннад цар.

Венерически лазараштеи алкоголизманеи юкъе цхьаккха юкъара хIама дац аьнна хетадлу. Анализ йича гучадоал царна юкъе бувзам хилар. Из хьахул корта бахар бахьан долаш вIашагIкхийттача, цу лазарех наха шоаш лора ца беш, хIама бIеха ца хеташ, эхь доадаь, цхьаккха хIама башха доацаш хиларах. Вовзаш волча советски венеролога В. П. Волкова йоах, корта бохабеча малара тIагIолла вIашагIкхетарах сифилис хиннана нах 90 проценти гонорея хиннараш 95 проценти ба.

Мелна корта бахарах дукха зуламаш доал. Наькъашка хула дукхагIа йола авареш, цига лозабу а боабу а нах, йохаю машинаш из бахьан долаш хула хIамаш да. Кхыметтел кIеззига мелча а нах вIашагIкхийттача гIалат ца доалаш атта дисац. Менна саг дов даккхара, халахетар дара, латара тIера хул. Цкъаза иштта моттиг эттача гIулакх урсашка, кхыча герзага доал, хийла саг вувш е хала човнаш еш нийслу.

Американски психиатрически ассоциаце даннеех американски набахтенашка лийца боахкача нахах 50—70 процент малара тIагIолла нийсбенна ба. Алкоголизм капиталистически обществах юхедиса лазар да. ХIанз къаьстта чIоагIа даьржад из капитала мехкашка. Бакъда, алкоголизма социальни овлаш дIадаьхача вай мехка кхыча тайпара да гIулакх. ХIаьта а менна вахилга цIендаь дIадаьккхадац вайцига. Советски наха чIоагIа къовсам лоаттабу алкоголизм дIаяккхара тIехьа. Партеи правительстваи къаьстта теркам тIабохийт цу гIулакха, 1972 шера КПСС ЦК-а арабаьккхар алкоголизмана духьалара соцам.

Из я алкоголизмаца лоаттабе безача къовсама программа. Партийни, советски, боахама органаша чIоагIа теркам тIабахийта беза из къовсам дикагIа вIаштIехьбаккхара. Из дара къахьегамхоша шоай мукъача хана культурни салоIзргаолаш моттигаш кийчъе еза. ХIаьта школашка хьехархоша, чIагIа дас-ненас бераштА дIадовзийта деза корта бохабеча маларах доала зулам, цар сага унахцIено толхаеш хилар. ВIалла магийта мегаргдац бераша, кхелетараша кхыметтел кIаьдагIа дола корта бохабу малар молга а.

Бахача наха кхоачам хилпал культурни салаIа моттигаш вIаштIехьъяхаро, уж спортаи физкультуранеи дукхагIа юкъеозаро доккха новкъостал дергда сихагIа алкоголизм дIаяккхара, корта бохабеш малара тIагIолла хьахула зуламаш, кхыдола халахетараш дIадахара.

С. ДОБРИЕВ,
«Красный молот» завода больнично - поликлинически объединене лор.

ФУТБОЛ

ЙОАГIАШ ЯЬККХА КОТАЛО

«А» класса цхьоалагIча лига футбольни командашта юкъе хьалхара моттиг яккхара аргIанара тур чакхъяьлар самардийнахьа. Грозне Орджоникидзе цIерагIча стадионе лайзар «Терекеи» Краснодарерча «Кубанеи» командай футболисташ.

Ловзар дIадолалушше а хьаьший наIараштА тIатеIар «Терека» футболисташ. Ловзара совле фусамдаьшка яр. Цхьабакъда шоайла дIа-хьалу бургац дуккагIйолча хана нийса дIа ца кхачийтар бахьан долаш, ловзара совленах пайда эца маганзар «Терека» футболисташта хьалхарча тайме.

ДIайолаелар шоллагIа тайм. Сиха ца лайзача гIулакх хургдоацилга кхета а даь кадай, чоалхане комбинацеш еш ловза болабелар фусамдай. Цу сахьате массехк моттиг нийсъелар хьаьший наIарашка бургац чутоха йиш йолаш. ХIаьта шоллагIа тайм дIайолаенна иттех минут ялалехьа Т. Амирова ловзара счет хьайиллар. хьаьший наIарашка бургацчу а тохаш. Фусамдай наIараштА тIатеIар «Кубань» команда беррига футболисташ. Цхьабакъда яьккхача совленах кхоачамбаь Iе дага бацар вай футболисташ а.

Ловзара совле шоашка ерзае цхьанна команда футболистий низ дIа ца кхоачаш цхьа юкъ яьлар. Вакуевеи Шадиевеи метта ловза арабаьлар Михеевн Калешинн. СалеIа уж шиъ юкъевеча ловзара совле юха а шоашка ерзайир «Терека» футболисташа, хIаьта хьалхара гол чутехачул тIехьагIа пхи-ялх минут яьлча хьаьший наIарашка шоллагIа бургац чутехар Хохленкос. Дукха ха ялалехьа шоай наIарашкара кхоалагIа бургац хьаяккха езаш хилар хьаьший воатарь. Из чутехар Синькос. Цул тIехьагIа а кIезигагIа яле кхы а ши бургац чутоха торо йолаш бар «Терека» футболисташ.

Ишта счет 3:0 йолаш фусамдай кот я боалаш чакхдаьлар ловзар.

Х. МАГОМЕТОВ.

Медицински болхлой республикански собрани

Укх деношка Х. Нурадилова цIерагIча драматически театра зале медицински актива республикански собрани хилар. Цига дакъа лоацаш бар республика городашкарча, районашкарча, юрташкарча медицински учреждений керттера лораш, цар заместителаш, партийни организацей секретараш, моттигерча комитетийн халкъа тIахьожама группайн председателаш, партийни, советски болхлой.

Цига «Нохч - ГIалгIайчен автономни республика дарбан профилактически учреждений 1975 шерарча балха итогехи КПСС XXV-ча съезда ренеша дIа ма-деххара бахача наха ду медицински гIулакх тоадара декхарехи» доклад йир республика унахцIено лораяра министра **М. П. Каткова.**

Пренеех къамаьл даьча Грозненски горисполкома унахцIено лораяра отдела заведующе **Г. П. Оболенксе,** Шалински районни больница керттерча лора **М. Л. Кадиева.** Нохч-ГIалгIай АССР-а халкъа тIахьожама комитета председатела **Р. А. Саламовас,** КПСС Наурски райкома секретара нов. **Герзелиева,** иштта кхычар а дийцар дIадахача шера медицински учреждений коллективашта карагIдаьннача дикача гIулакхех, нийсденнача кхоачамбоацарех, уж дIадахара шоаш де лерхIачох.

Дийцача дешаех республика унахцIено лораяра берригача болхлошка кхайкарал дир республикански собране хиннараша.

Республикански собране балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома секретара **М. О. Бузуртанова,** Iилман дешара заведеней отдела заведующе **Р. Н. Тимощенкос,** республика Министрий Совета председатела заместитела **Н. К. Байбулатова.**

Художникаш хургба царех

Ши бIаьи ах бIаьи гаргга бер деша дагIа Грознерча берий художественни школе. Уж ба юкъерча дешара школашка деша багIа, сурт диллара говзал шаьрье, цунах шоай вахара специальность е лаьрхIа бола дешархой. Диъ шера программагIа деш бераша. Диъ шера сурт диллар, живопись, лепка, композици (станковии декоративно прикладнойн искусство) е Iомалуш, искусства истори, художественни сурт диллара историе лардаш Iомаеш хул уж. Художественни дешара заведенешка, архитектурни институташка деша баха бокъо луш йола аттестаташ лу бераштА из школа чакхъяьккхача.

Дешархошта художественни говзалаш Iомаеш ворхI преподаватель ва школе. Йоккха балха опыт йола, шоай гIулакх дика довза говза хьехархой ба уж. Белгалде доагIа, царех шиъ — Бездомный Михаил Александровичи Калинкин Виктор Николаевичи, из школа йистеьккхачул тIехьагIа лакхерча дешара заведенешка деша баха хилар. Школа яьккхачул тIехьагIа художественни училище, тIаккха Москвера университет яьккхар Бездомный Михаил Александровича. ХIанз школе искусства истери хьехаш ва из. ХIаьта сурт диллара говзали искусства истории хьехаш вола Калинкин Виктор Николаевич СССР художественни Академе заочно дешаш ва.

Школа дешархоша хьнчаре дакъа лоац Ерригсоюзни зональни выставкашка. Цу выставкашка цар даьха дипломаш дукха да.

Соахка дар из. Бераш лорадара дерригача дунеи Ди гаргакхоачаш латтар. Цу денсийна «Сона дуне бIаргагу» яхача девизах дерригача дунеи берий художественни выставка хилар. Дунен 72 мехкарча бераша дакъа лаьцар цу выставке. Выставке дакъа лоацаш дар Грознерча художественни школа бераш а. Цига хьокха оттадаьча балхашта юкъе дикагIчарех цаI хилара тарра Диплом делар вай школа I класса дешархочоа Николаева Ленайна. «Хьажар» аьнна цо цIи тилла сурт бIаргадайнача доазол дехьарча кхалсаго мах бола совгIат дайтар Ленайна, цо дилла сурт сов хозахийтта.

Къаьстта хозахет школа дешархошта ахкан практика. Шоашта кхача а нийце бIарччача деношка городал араболх уж вай мехка Iаламах этюдаш, зарисовкаш е. Цу тайпарча практико бераштА юкъера доттагIал, безам чIоагIбу.

Со школе хиннача дийнахь композице урок яр 2 классе. Басарашца сурташ дехкя, тайп - тайпарча хIамай бесаш къоастале Iомалуш дар бераш. 4 классе живописа урок яр. Кхабилги, айваи, уралатта шушеи, царна юкъе хьоарчадаь Iодилла гатеи — иштта яр сурта композици. ВоккхагIволча хьехархочо Янаков, Георгий Юрьевича къаьстта дика дешарца, сурт диллара говзал атта кхетаярца, каяларца могабир дешархой Степашкина Наташа, Шелек Анатолий, Ясханов Мухьмад, иштта кхыбараш. Къахьегам, шоай гIулакх дезаш, сатем болаш дешархой ба уж. Цудухьа тIехь - тIехьагIа чоалханегIа, хозагIа, говзагIа хул цар дехка сурташ.

Дешархой меттел, шоай говзал лакхъеш ба школа хьехархой а. Уж берригаш СССР художникий Союза членаш шоаш хилара тарра, дакъа лоацаш хул Ерригсоюзни художникий - выставкашка.

Дешархой тIехьабисац школерча дешара а. Цига тIехьаусар художественни школа занятешта тIавитац. Юкъерча школашца, даьй - ноаношца айхха бувзам болаш вIаштIехьбаьккхаб шоай болх художественни школа хьехархоша. Цулухьа цаI шоллагIчоа новкъа ца хулаш, шоаш каралаьцача наькъ тIара ца бовлаш хьабоагIа дешархой.

С. ШАДИЕВ.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

Къахьегамхошта коммунистически кхетам лучеи нйслагIча пятилетка заданеш толамца кхоачашъечеи хьинаре дакъа лацарах вай республика хьехархойи лорийи йоккхача группана СССР орденаши медалаши еннай. Царна юкъе ба Къахьегама ЦIеча Байракха орден енна Грознерча № 2 йолча юкъерча школа директора дешара балха заместитель Я. И. Шмелькова. «Знак Почета» орден енна Назрановски центральни районни больница лор-педиатр Шакриева Ахьмада Мила.

Тха корреспондента укх деношка массехк дош алар дийхар царга.

ШМЕЛЬКОВА ЯРОСЛАВА ИВАНОВНА.

— Аз школе болх бу 28 шу да. Литературен эрсий мотти хьех аз лохерчен лакхерчен классашка.

Аз а са новкъосташа а болх бу бераштА дешар хьехара, коммунистически кхетам балара дикагIйола формаши опыти вIаши йовзийташ, уж лехаш. Школерча дешархоех дIаяхача четверте 99,6 процент бараш дешарах кхувш хилар. хIанз дешархой дешарах кхувш хилар бIаь процентага дIакхачийта лерхI оаха.

Из да, хIанз тха хIара шоллагIвола дешархо «дикеи» «тIехдикеи» дешаш вале, уж кхы а дикагIа дешаш хургба яхилга. Из тха вIаштIехьдаргда аьнна хет сона. ХIана аьлча, шовзткъе итт саг чувоагIа тха хьехархой коллектив говзал лакха йолаши йоккха опыт йолаши йоландаь.

Уж ба Кондрашова Вера Даниловна, Пляскина Татьяна Николаевна, Колесникова Галина Анатольевна санна бола хьехархой.

Са къахьегама, цунца тха ерригача коллектива къахьегама а боккха мах баьб партеи правительстваи. Цо со а са новкъостий а декхарийла бу КПСС XXV-ча съездо хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашде.

ШАКРИЕВА АХЬМАДА МИЛА.

— Орджоникидзевски институт айса йисте ма-яьккхинге а Назрание балха енай со итт шу хьалха. Цу хана денз бераштА дарба деш хьайоагIа со. Бераш унахцIена хилийтара тхоай беррига низ тIабохийт оаха — аз а соца болх беча лораша а.

Ткъаь итт эзар гаргга бер да оаха гIулакх деш. Цхьаккха хIама кходац оаха уж унахцIена хилийтара. Тха консультаце къаьстта болх дика беш ба лораш Марзиева Фатима, Бекботова Рая, Бусаева Аза, патронажница Мухиева Хадижат, иштта кхыбараш.

Ткъаь виъ сагах латтача тха коллектива вахаре белггала хIама да сона денна совгIат. Из тха массане а юкъара да. КПСС XXV-ча съезда решенеш кхоачаш а еш тхо кхы а дикагIа берий унахцIено лорае декхарийла ду цо.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 май
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. «Са гIулакх» яха телевизионни фильм. 1-гIа, 2-гIа сереш. 14.00— Документальни фильмай программа. 15.10 — Вайна Iалам довзаргда. 15.30 — Бт. СССР-а халкъий иллеши халхараши. 16.00 — Йоазонхочун Бондарева творчества оагIонаш. 17.00 — Бт. Изобретатель. Передача дIахьу ВОИР Централыш Совета председатела Софонова. 17.30 — Бт. Берашта бола фаьлг. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — «Даь хьакъехьа дош» яха телеочерк. 18.55 — Музыкальни абонемент. Рахманинов. «БIаьсти» яха а «Эрсий кхо наьи» яха а кантата. 19.40 —«ТIема йIаьха верстащ» яхача телевизионни дукхха серийн художественни фильма премьера. 1-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт. Кепайоазон денна хетадаь искусства мастерий концерт. Йистеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Баьццара бастион» яха телефильм. 18.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.45 — Пайда лакхбара а балха дикал тоаяра а пятилетка. Парткомаш а социалистически яхь а КПСС-а Веденски райкома секретара Мачигова выступлени (нохчий меттала). 18.55 — «Ши саг гIулакх кхоачашде болабелча» яха фильм. 19.10 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.30 — Советски йоазонхойн Нохч-ГIалгIай литература дегIадари. Истореи, меттеи, литератураи Нохч-ГIалгIай Iилма-тохкама институтА воккхагIволча Iилман болхлочун Мальсагов Абой выступлени (гIалгIай меттала). 19.45 — Киносюжет. 19.50 — ВЛКСМ обкома болхлой а юртара кагирхой а отдела заведующе Осмаева выступлени.

5 май
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйрайнара гимнастика. 9.30 — Бт. «Самбо» яха мультфильм. 9.45 — Музыкальни абонемент. 10.30 — «ТIема йIаьха версташ» яха телевизионни дукхха серийни художественни фильм. I-гIа сери. 14.00 — Бт. Советий мехко кепатох яха документальни фильм. 14.40 — «Колхоза председатель» яха телеочерк. 15.10 — Бт. Объектив. 15.40 — Берашта дола фильм. «Дошлой» яха телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери. 16.45 — Бт. Iилма — тахан. 17.15 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 17.30 — Юртара горизонташ. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. Музыкальни фильм. 18.30 — Тахан кепайоазон Ди да. Передачана юкъе дакъа лоацаш ва СССР Министрий Совета издательстваи, полиграфеи книжни торговлеи Госкомитета председатель Стукалин. 19.00 — Бт. «Белорусски ССР халкъа халхарий ансамбль» яха фильм-концерт. 19.30 — Бт. Хоккеях йола СССР кубок. ЦСКА спорта Дворецера трансляци. Перерывах — спортлото тираж. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт. Хоккеях йола СССР кубок. 22.05 — Бт. Мехкарий. Москвера къоначча библиотекарий конкурс. Йистеяьлча—кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Аз фаьлг лех» яха телефильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35 — Хоамаш, реклама. 18.40 — КПСС-а XXV съезда соцамаш Iомаду. КПСС-а Сунженски райкома 2-ча секретара Цуровой выступлени (гIалгIай меттала). 18.50 — Советски пресса болхлой деза ди. 19.00 «ТIехьагIа эккхаргйолаш оттар» яха художественни фильм.

РАДИО

4 май

6.30 — «Юртара Iуйре». Надтеречни района комсий кхашка (эрсий меттала). 6.50 — ЗIамигача газета доккхий гIулакхаш. «Старогрознефта» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене пеш газетах йола передача (эрсий меттала). 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.25— Халкъа ашараш (гIалгIай меттала). 8.45 — Кхоана кепайоазон Дида. КПСС обкома кепайоазонии, телевиденеи, радиои сектора заведующи Нашхоева къамаьл (нохчий меттала). 9.15 — Тха почта (нохчий меттала). 9.30 — «ХIанзара къона саг» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала). 16.00 — Атеистически темаш. «Къематденах тешаро ду зулам» (эрсий меттала). 16.15 — «Электроприбор» заводера передача (нохчий меттала). 16.30 — Социалистически яхь хьалхалаттараштА дола концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш. лоадама йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 12—18, Грозне 15—17 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоана кхаьла а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш, цхьаццайолча моттигашка догIа а делхаш, бе-беча оагIорахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура буйсанна 5—10, дийнахьа 13—18 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный ул. Ленина. 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизнь и культуры — 3-61-46 отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 3232.